

Nr 4.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1952/53 under fjärde huvudtiteln, avseende anslagen inom försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.
(1:a avd.)

1:o) **Viss beredskapsfråga.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 1, s. 10 och 11 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952) föreslagit riksdagen att jämväl för budgetåret 1952/53 medgiva att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda reservationsanslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

För budgetåret 1951/52 har riksdagen medgivit, att vissa under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslag må enligt Kungl. Maj:ts medgivande överskridas, om av beredskapsskäl värnpliktiga måste inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller till beredskapsövning eller om andra särskilda åtgärder av samma skäl måste vidtagas. Motsvarande bemyndigande har synts departementschefen böra utverkas av riksdagen även för nästa budgetår.

Utskottet tillstyrker, att riksdagen jämväl för budgetåret 1952/53 lämnar Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet och hemställer alltså,

att riksdagen må jämväl för budgetåret 1952/53 medgiva att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda reservationsanslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

Försvarsdepartementet.

2:o) **Försvarsdepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 12 och 13) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarsdepartementet, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Försvarsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 762 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 630 000 kronor.

Departementschefen har föreslagit, att en vakant befattning för pensionerad officer med arvode motsvarande löneklassen 1: 29 indrages, att nya tjänster inrättas för en kansliskrivare i Ca 15 och två kanslibiträden i Ce 11 i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 och två biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål samt att vid försvarsdepartementet utgående två stabsarvoden liksom övriga stabsarvoden vid försvaret i anslutning till genomförda avlöningsförhöjningar ökas med 60 kronor.

I övrigt innebär förslaget automatiska kostnadsökningar.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) på personalförteckningen för försvarsdepartementet uppföra en tjänst för kansliskrivare i lönegrad Ca 15 och från förteckningen utesluta en tjänst för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	333 000
3. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	180 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 060
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	144 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	217 440
	<hr/>
	Summa kronor 909 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	147 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 762 000

c) till *Försvarsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1952/53* anvisa ett förslagsanslag av 762 000 kronor.

3:o) *Försvarsdepartementet: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 14), innebärande en anslagshöjning med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsdepartementet: Omkostnader för budgetåret 1952/53* anvisa ett förslagsanslag av 105 000 kronor.

Centrala förvaltningsmyndigheter.

FÖRSVARETS CIVILFÖRVALTNING.

4:o) *Försvarets civilförvaltning: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 15 och 16), innebärande en anslagsminskning med 60 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets civilförvaltning: Omkostnader för budgetåret 1952/53* anvisa ett förslagsanslag av 385 000 kronor.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE.

5:o) *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 16—19) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarets sjukvårdsstyrelse, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar för budgetåret 1952/53* anvisa ett förslagsanslag av 540 000 kronor.

Departementschefen har föreslagit, att byrådirektörstjänsten uppflyttas till 31 lönegraden, tjänsten för förste byråsekreterare till 29 lönegraden och tjänsten för hälsovårdsinspektör till 23 lönegraden. Vidare upptages ytterligare en tjänst för kontorsbiträde i Ca 8. Arvodet till en biträdande apotekare (taxationsgranskare) föreslås uppräknat till 660 kronor.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må

a) på personalförteckningen för försvarets sjukvårdsstyrelse uppföra ytterligare tjänster för en byrådirektör i lönegrad Ca 31, en förste byråsekreterare i lönegrad Ce 29 och ett kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 samt ur förteckningen utesluta tjänster för en byrådirektör i lönegrad Ca 29 och en förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	147 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	61 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:ts, <i>förslagsvis</i>	25 060
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	222 100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	134 840
	Summa kronor 590 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	50 000
	Nettoutgift kronor 540 000

c) till *Försvarets sjukvårdsstyrelse*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 540 000 kronor.

6:o) **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 19), innebärande en anslagshöjning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

KRIGSMATERIELVERKET.

7:o) **Krigsmaterielverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 20 och 21), innebärande en av de allmänna kostnadsstegringarna samt belastningen på anslaget föranledd anslagshöjning av 45 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsmaterielverket: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 355 000 kronor.

8:o) **Krigsmaterielverket: Förrådsorganisationen m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 21 och 22), innebärande en anslagshöjning med 380 000 kronor, som föranletts av höjda taxor m. m., ersättningsanskaffning för försliten utrustning och effektivisering av de centrala ammunitionsförrådens bevakning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsmaterielverket: Förrådsorganisationen m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 540 000 kronor.

9:o) **Krigsmaterielverket: Årskostnader för industriell krigsberedskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 22), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsmaterielverket: Årskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

10:o) **Krigsmaterielverket: Engångskostnader för industriell krigsberedskap.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12, s. 22—25) att till ifrågakarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor.

De medel som under beredskapstiden anvisades av förskottsanslag på driftbudgeten för anskaffning av buffertlager av råvaror och halvfabrikat för krigsindustriell tillverkning avsågo engångsanskaffningar. I den mån materialerna kommit till användning vid tillverkningen av krigsmateriel har krigsmaterielverket debiterat beställaren dagspriser på dessa materialier och på så sätt fått medel disponibla för återanskaffningar. Frågan om dispositionsrätten till dylika medel har i olika sammanhang varit föremål för prövning, och materialier ha anskaffats till ett värde som, räknat i ursprungliga anskaffningspriser, uppgår till i runt tal 33,4 miljoner kronor. Genom omsättningen av beredskapslagren uppkommande likvida medel har krigsmaterielverket redovisat på konton under rörelsekapitalets titel. För användningen av dessa medel har verket varit bundet vid de dispositionsbestämmelser som meddelats för anslagsmedlen.

Departementschefen har tillstyrkt förslag av innehåll, att de medel, som inflyta till krigsmaterielverket med anledning av uttag eller försäljning från omskrivna särskilda beredskapslager, måtte få sammanföras och utnyttjas för såväl återanskaffning till ifrågakarande beredskapslager som upprätande av andra eventuellt erforderliga sådana lager.

Omsättningen av ifrågakarande beredskapslager har ansetts lämpligen böra redovisas under förevarande anslag till engångskostnader för industriell krigsberedskap, dit alltså i första hand böra överföras nu förefintliga likvida medel, hänförliga till beredskapslagret.

Med stöd av 1949 års riksdags beslut har Kungl. Maj:t medgivit krigsmaterielverket att disponera högst 14 miljoner kronor av sitt rörelsekapital för anskaffning av ett buffertlager av råvaror, halvfabrikat och detaljer för krigstillverkning av vapen och ammunition m. m. — s. k. lagerköp. Departementschefen har funnit lämpligt att under förevarande anslag sammanföra kostnaderna för de anskaffningar av beredskapslager varom här är fråga, varvid rörelsekapitalet icke vidare bör disponeras för detta ändamål. För att täcka rörelsekapitalets del i beredskapslagringen ha därför medel

ansetts böra anvisas under förevarande anslag. Åtminstone för budgetåret 1952/53 böra enligt departementschefen 10 miljoner kronor vara till fyllest i detta avseende. Departementschefen har därför förordat, att för beredskapslagring anvisas 10 miljoner kronor under förevarande anslag. Härvid kan verkets rörelsekapital, nu 75 miljoner kronor, genom återbetalning minskas med 10 miljoner kronor och den nuvarande rätten att disponera rörelsekapitalet för lagerköp upphöra.

Utskottet kan ansluta sig till vad departementschefen anfört i fråga om tillskapande av en särskild budgetteknisk anordning för lagerköp av beredskapslager. Rörelsekapitalet synes alltså icke längre böra tagas i anspråk för ändamålet. För att täcka rörelsekapitalets del i beredskapslagringen tillstyrker utskottet, att under förevarande anslag anvisas 10 miljoner kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Krigsmaterielverket: Engångskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor.

FORTIFIKATIONSFÖRVALTNINGEN.

11:o) **Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 26—28), innebärande en anslagshöjning med 50 000 kronor, som föranletts av höjda rese- och traktamentsersättningar, överföring av kostnader från andra anslag samt höjda telefontaxor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kronor.

12:o) **Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15, s. 28 och 29) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 520 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ewerlöf m. fl.* (I: 331) och den andra inom andra kammaren av herr *Hjalmarson m. fl.* (II: 442), hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte under förevarande anslagsrubrik anvisa utöver Kungl. Maj:ts förslag 290 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 442.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 600 000

kronor, varav 60 000 kronor avse höjda löner och 540 000 kronor ökad verksamhet.

Departementschefen har ansett sig icke kunna tillstyrka, att anslaget uppräknas med högre belopp än 20 000 kronor. I den mån forskningen på ifrågavarande område anses vara av betydelse även för andra verksamhetsområden än försvaret, böra, framhåller departementschefen, medel för utökning av forskningen i mån av tillgång kunna ställas till fortifikationsförvaltningens förfogande av anslag, som icke disponeras av förvaltningen.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att i den mån forskningen på ifrågavarande område anses vara av betydelse även för andra verksamhetsgrenar än försvaret medel för utökning av forskningen böra i mån av tillgång kunna ställas till fortifikationsförvaltningens förfogande av anslag, som icke disponeras av förvaltningen. Med hänsyn härtill kan utskottet godtaga Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning, varav följer att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 331 och II: 442, såvitt nu är i fråga, till *Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 520 000 kronor.

13:o) **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 29 och 30) — som motiverats därmed att, då den reservationsbehållning, som tidigare funnits å anslaget, var nästan helt förbrukad vid ingången av budgetåret 1951/52, det befunnits erforderligt att anslaget för nästa budgetår ökas med 100 000 kronor för att möjliggöra att övningsverksamheten fortsätter i nöjaktig omfattning — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

14:o) **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 31), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

ARMÉFÖRVALTNINGEN.

15:o) **Arméförvaltningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 31 och 32), innebärande en av inträffade kostnadsstegringar föranledd anslagshöjning av 80 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arméförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 590 000 kronor.

MARINFÖRVALTNINGEN.

16:o) *Marinförvaltningen: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 32 och 33), innebärande en av inträffade kostnadsstegringar samt viss materielanskaffning föranledd anslagshöjning av 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 490 000 kronor.

FLYGFÖRVALTNINGEN.

17:o) *Flygförvaltningen: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 34 och 35), innebärande en anslagshöjning av 160 000 kronor, som föranletts huvudsakligen av inträffade kostnadsstegringar, ökade expenskostnader till följd av ökad verksamhet, personalökningar, nya lokaler m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Försvarskrafterna.

FÖRSVARSTABEN.

18:o) *Försvarsstaben: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, s. 36—45) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarsstaben, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Försvarsstaben: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 8 447 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 7 027 000 kronor.

Departementschefens förslag innebära dels uppflyttning av ett antal ordinarie tjänster, dels ock uppflyttning av tjänsten för verkstadsförman i Ce 16 till Ce 19 med tjänstebenämningen verkmästare samt av tjänsten för förman i Ce 14 till Ce 15 med tjänstebenämningen fotograf.

Chefen för försvarsstaben har framlagt förslag till omorganisation av utrikesavdelningen, innebärande beträffande förevarande anslag en merkostnad av omkring 300 000 kronor. Departementschefen har ansett sig icke kunna i nuvarande läge tillstyrka detsamma.

Posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föreslås, utöver vad som föranledes av ovan förordad uppflyttning av extra ordinarie personal, uppräknad med 15 000 kronor. Förslagen i övrigt innebära allenast automatiska kostnadsökningar.

Utskottet har icke något att erinra mot de föreslagna förändringarna i personalförteckningen liksom ej heller mot de gjorda kostnadsberäkningarna.

Vad beträffar förslaget till utbyggnad av försvarsstabens utrikesavdelning är utskottet icke berett att nu tillstyrka ökad medelsanvisning för ändamålet. Med hänsyn emellertid till vikten av att de betydelsefulla arbetsuppgifter, som åvila avdelningen, icke till följd av brist på personal eftersättas, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t ägnar denna fråga särskild uppmärksamhet och, därest efter ytterligare överväganden så skulle befinnas påkallat, förelägger riksdagen förslag om tilläggsanslag för ändamålet.

Ett motionsvis gjort yrkande om utökning av arbetskraften för den centrala ledningen av försvarets personalvårdsverksamhet behandlar utskottet under punkt 143 i det följande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) *dels* på personalförteckningen för försvarsstaben uppföra två beställningar för överste (kommendör) i lönegrad Mo 14, en beställning för regementsofficer i lönegrad Ma 12, ytterligare en beställning för regementsofficer i lönegrad Ma 11 eller Ma 10 samt en tjänst för kontorist i lönegrad Ca 13, *dels ock* från förteckningen utesluta två beställningar för överste (kommendör) i lönegrad Ma 12, en beställning för regementsofficer i lönegrad Ma 12 eller Ma 11 eller Ma 10, en beställning för major eller kapten i lönegrad Ma 10 eller Md 9 samt en tjänst för kanslibitråde i lönegrad Ca 11;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 244 000	
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	306 800	
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	35 000	
4. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer:		
a) Ortstillägg, <i>förslagsvis</i>	311 000	
b) Barnbidrag, <i>förslagsvis</i>	39 500	
c) Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i> ...	40 000	
d) Bidrag till automobilresor, <i>förslagsvis</i>	15 500	
e) Förflytningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	35 500	
f) Prisutjämningsstillägg	491 500	933 000

5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	397 400
6. Rörligt tillägg, förslagsvis	631 800
	<hr/> Summa kronor 3 548 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, förslagsvis	258 000
	<hr/> Nettoutgift kronor 3 290 000

c) till *Förvarsstaben*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 8 447 000 kronor.

19:o) **Förvarsstaben: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 45—47), innebärande en anslagsökning med 355 000 kronor, varav 239 000 kronor avse försvarsväsendets radioanstalt m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förvarsstaben: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 925 000 kronor.

20:o) **Förvarsstaben: Övningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 47), innebärande en anslagsminskning av 8 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förvarsstaben: Övningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

21:o) **Förvarsstaben: Anskaffning av krigskartor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 47 och 48), innebärande en av de inträffade kostnadsökningarna föranledd anslagshöjning av 60 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förvarsstaben: Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

22:o) **Förvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 48—51), innebärande en anslagshöjning av 142 000 kronor, varav 105 000 kronor avse försvarsväsendets radioanstalt, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 430 000 kronor.

ARMÉN.

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL.

23:o) **Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 52), innebärande en anslagsminskning av 34 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 36 000 kronor.

24:o) *Armén: Avlöningar till personal å reservstat*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 52), innebärande en av höjda rörliga tilläggförmåner och ökade traktamentsförmåner föranledd anslagshöjning av 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

25:o) *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32, s. 52—54) att dels godkänna vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952 föreslagit i fråga om ändring i reservbefälskungörelserna för armén, marinen och flygvapnet, dels ock till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 700 000 kronor.

Anslagshöjningen är föranledd av belastningen på anslaget under budgetåret 1950/51.

Enligt reservbefälskungörelserna för armén, marinen och flygvapnet den 19 november 1943 (nr 815—817) skall personal i reserv entledigas därest vederbörande under längre tid åtnjutit och, såvitt kan bedömas, även framdeles kommer att åtnjuta uppskov med inställelse till tjänstgöring vid mobilisering. Denna bestämmelse har visat sig ur flera synpunkter mindre lämplig. Enligt kungörelsen den 29 juni 1951 (nr 549) om värnpliktiga hemvärnsmän och driftvärnsmän är reservpersonal, utan hinder av erhållet uppskov med eller annan befrielse från tjänstgöring vid krigsmakten, skyldig att vid beredskapstillstånd eller krigstillstånd fullgöra tjänstgöring vid hemvärdet. Den utbildning, som personal i reserven genomgår i fredstid enligt reservbefälskungörelserna, kan således bli till nytta vid krig eller beredskap även om vederbörande erhållit uppskov eller annat anstånd. Vid sådant förhållande har departementschefen funnit skäl ej längre föreligga för bibehållande av ifrågavarande stadganden i reservbefälskungörelserna och förordad, att bestämmelserna skola upphävas.

Utskottet har icke något att erinra mot den äskade medelsanvisningen. På av departementschefen anförda skäl tillstyrker utskottet de föreslagna ändringarna i reservbefälskungörelserna för armén, marinen och flygvapnet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952 föreslagit i fråga om ändring i reservbefälskungörelserna för armén, marinen och flygvapnet;

b) till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

26:o) **Armén: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 54), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

27:o) **Armén: Ekiperingsersättningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, s. 54—56) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 725 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 725 000 kronor.

Enligt av Kungl. Maj:t den 30 juni 1947 meddelade bestämmelser skola fältläkarstipendiat och marinläkarstipendiat vid tjänstgöring kostnadsfritt tillhandahållas erforderlig uniformsbeklädnad såsom lån. Någon kontant ersättning för beklädnad uppbära de däremot icke. Departementschefen har funnit sådana ändringar böra vidtagas i reservbefälskungörelserna för armén och marinen, att såväl fältläkar- som marinläkarstipendiater vid övergång till anställning i reserven bliva berättigade till ekiperingshjälp. Denna har ansetts böra bestämmas för fältläkarstipendiat till 700 kronor och för marinläkarstipendiat till 1 000 kronor, eller samma belopp som nu vid första anställning utgå till sådan reservanställd bataljonsläkare, som från anställning såsom extra bataljonsläkare vunnit inträde i reserv, respektive till reservanställd officer i flottans reserv.

Utskottet tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp och har icke något att erinra mot att fältläkar- och marinläkarstipendiater vid övergång till anställning i reserven bliva berättigade till ekiperingshjälp med av departementschefen föreslagna belopp.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 725 000 kronor.

28:o) **Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35, s. 56 och 57) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 14 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 11 000 000 kronor.

Enligt departementschefens beräkningar skulle behovet av förrådsarbetare m. fl. under budgetåret 1952/53 uppgå till samma antal som tagits i beräkning vid medelsanvisningen för budgetåret 1951/52, d. v. s. 1 900 man, varav 1 090 förrådsarbetare vid förbanden m. m., 170 förrådsarbetare vid försvarsområdesstaberna, 30 remontskötare, 510 ersättare för ekonomivärnpliktiga och 100 man för att täcka föreliggande extra behov av förrådsarbetare till följd av ändrad förrådsdisponering m. m. Härutöver föreligger ett behov av förrådsarbetare för den utökade repetitionsövningsverksamheten, motsvarande 430 arbetsmånader.

I fråga om eldarpersonal har departementschefen liksom för innevarande budgetår räknat med ett behov av grov- och diversearbetare i eldningstjänst till antal motsvarande för eldningssäsongen högst 709 arbetsmånader. Medelsbehovet för ersättningar till deltidsanställd eldarpersonal för skötseln av värmeanläggningar vid vissa förråd m. m. har beräknats till 60 000 kronor. Liksom för innevarande budgetår har räknats med behov av en personalreserv för eldningstjänst motsvarande för eldningssäsongen högst 25 man.

Med beaktande av det anförda har anslaget för nästa budgetår uppskattats till 14 500 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda beräkningen av behovet av arbetarpersonal liksom ej heller mot den för ändamålet begärda medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 14 500 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA.

29:o) *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, s. 58—63) att dels medgiva förhöjning, enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952 förordade grunder, av penningbidrag och premier till värnpliktiga, dels ock till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 45 600 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Dahlgren* väckt motion (II:107) hemställts, att riksdagen måtte besluta, att en utryckningspremie, beräknad efter en krona per tjänstgöringsdag, skall tilldelas den värnpliktige efter fullgjord tjänst.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 23 600 000 kronor.

Storleken av de nuvarande penningbidragen till de värnpliktiga fastställdes genom beslut av 1948 års riksdag. Detta beslut innebar, att en höjning av bidragen med 50 öre för dag genomfördes för samtliga kategorier värnpliktiga.

Departementschefen har funnit det ofrånkomligt, att ytterligare höjningar av penningbidragen nu genomföras. Departementschefen har ansett sig böra föreslå, att det nu utgående lägsta penningbidraget 1 krona 50 öre för dag höjes med 1 krona till 2 kronor 50 öre för dag och att beträffande övriga penningbidrag en häremot svarande procentuell förhöjning genomföres. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att i enlighet härmed bestämma bidragen till de olika kategorierna värnpliktiga till lämpligt avrundade belopp. Merkostnaderna för de föreslagna höjningarna av penningbidragen kunna för nästa budgetår med beaktande av det antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, varmed departementschefen räknar för samma budgetår, beräknas uppgå till omkring 20 000 000 kronor, varav 15 000 000 kronor för armén, 2 600 000 kronor för marinen och 2 400 000 kronor för flygvapnet.

I fråga om premier till värnpliktiga, vilka för ytterligare utbildning fullgjort längre tjänstgöring än övriga värnpliktiga, erinrar departementschefen om att huvuddelen av de nuvarande premiebeloppen fastställdes genom beslut av 1946 års riksdag. Detta beslut innebar att flertalet av de förut gällande premierna fördubblades. De premier, som därefter tillkommit för nya kategorier värnpliktiga, ha till storleken anpassats efter de redan befintliga premierna. 1949 års riksdag beslöt, att premierna skulle vara skattefria; härigenom inträdde en reell förbättring av premierna. Emellertid har en uppräknig av premierna nu synts vara motiverad. Liksom flertalet remissmyndigheter tillstyrker departementschefen, att samtliga här avsedda premier i enlighet med överbefälhavarens förslag höjas med 20 %. Merkostnaderna för den förordade höjningen av premierna kunna beräknas för hela försvaret uppgå till omkring 1 030 000 kronor, därav för armén omkring 940 000 kronor, för marinen omkring 75 000 kronor och för flygvapnet omkring 15 000 kronor.

Vad därefter angår anslagsberäkningarna för budgetåret 1952/53 skulle, därest man utgår från nu gällande bestämmelser om penningbidrag och premier, anslaget behöva höjas med 2 700 000 kronor. Departementschefen framhåller emellertid att han i annat sammanhang ämnar förelägga Kungl. Maj:t förslag till proposition angående ökning av utbildningstiden för vissa värnpliktiga m. m. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga under nästkommande budgetår skulle på grundval av detta förslag bli 890 000 högre än vad som civilförvaltningen räknat med. Detta förhållande ävensom tilltänkta ändringar av nuvarande beföringssystem för värnpliktigt befäl medför ett ökat behov av medel för penningbidrag med omkring 1 885 000 kronor, beräknat efter nu gällande bidragsbelopp.

Enligt nämnda förslag skola vidare införas premier åt värnpliktiga som genomgått gruppechefsutbildning; kostnaden beräknas till omkring 1 500 000 kronor. De höjningar av penningbidragen och av nu gällande premier, som i det föregående under denna punkt förordats, föranleda slutligen en ytterligare kostnad under detta anslag av (15 000 000 + 940 000 =) 15 940 000 kronor. Anslaget bör alltså för budgetåret 1952/53 uppföras med (23 600 000 + 2 700 000 + 1 885 000 + 1 500 000 + 15 940 000 =) i runt tal 45 600 000 kronor, vilket skulle innebära en anslagshöjning med 22 000 000 kronor.

Utskottet vill erinra, att utskottet föregående år i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 4 framhöll, att starka sakliga skäl talade för en allmän höjning av penningbidragen till de värnpliktiga och underströk därvid angelägenheten av att Kungl. Maj:t snarast förelade riksdagen förslag till skäligen höjning av bidragen. Utskottet finner sig alltså nu böra tillstyrka, att dessa penningbidrag höjas och har icke något att erinra mot att det nu utgående lägsta penningbidraget 1 krona 50 öre för dag höjes med 1 krona och att beträffande övriga penningbidrag en häremot svarande procentuell förhöjning genomföres. Jämväl beträffande premier till värnpliktiga, vilka för ytterligare utbildning fullgjort längre tjänstgöring än övriga värnpliktiga, synes en förhöjning väl motiverad. Utskottet tillstyrker, att samtliga här avsedda premier höjas med 20 %. Merkostnaderna för de föreslagna höjningarna av penningbidragen och premierna beräknas för hela försvaret uppgå till 21 030 000 kronor.

Vad beträffar det motionsvis gjorda yrkandet om beredande åt de värnpliktiga av en särskild utryckningspremie vill utskottet nämna, att denna fråga var föremål för prövning vid 1946, 1950 och 1951 års riksdagar utan att föranleda någon riksdagens åtgärd. Under erinran härom och då ett bifall till motionen skulle medföra en ytterligare anslagshöjning av omkring 16 000 000 kronor, synes riksdagen jämväl nu böra avslå yrkandet i fråga.

Mot de verkställda anslagsberäkningarna i övrigt har utskottet — under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i värnpliktslagen m. m. — icke något att invända.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II:107,

a) medgiva förhöjning, enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952 förordade grunder, av penningbidrag och premier till värnpliktiga;

b) till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 45 600 000 kronor.

30:o) **Armén: Familjebidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 63 och 64), innebärande en höjning av anslaget med 11 700 000 kronor, beroende huvudsakligen dels på de förbättringar av familjebidragsförmånerna, vilka beslutats av 1951 års riksdag, dels ock på av innevarande års riksdag beslutad förhöjning av familjepeningens maximibelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Familjebidrag* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kronor.

SJUKVÅRD.

31:o) **Armén: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 64 och 65), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd höjning av detsamma med 325 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Sjukvård* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 450 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

32:o) **Armén: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 65), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd höjning av detsamma med 1 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 10 500 000 kronor.

EXPENSER M. M.

33:o) **Armén: Bränsle m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 65 och 66), innebärande en av inträffade prisstegringar föranledd anslagshöjning av 3 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kronor.

34:o) **Armén: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 66 och 67), innebärande en av ökad repetitionsövningsverksamhet och prishöjningar föranledd anslagshöjning av 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Telefon m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

35:o) **Armén: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 67), innebärande en anslagshöjning av 150 000 kronor, beroende på ökad utbildningsverksamhet m. m. och prishöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 650 000 kronor.

MATHÅLLNING M. M.

36:o) *Armén: Mathållning.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, s. 68 och 69) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Christenson* i Malmö väckt motion (II: 331) hemställts, att riksdagen måtte besluta dels att försvarsgrenarnas mathållningsanslag ökas med sammanlagt 795 000 kronor, dels ock att hos Kungl. Maj:t anhålla, att föreskrift om visst tillhandahållande av tobaksvaror (choklad o. s. v.) måtte i erforderlig utsträckning införas i vederbörliga av Kungl. Maj:t fastställda intendenturunderhållsreglementen under de paragrafer, som reglera mathållning å stationeringsorten.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 700 000 kronor.

Anslagshöjningen är föranledd dels av ökat antal tjänstgöringsdagar, dels ock av att portionskostnaden föreslås höjd från 1 krona 97 öre till 2 kronor 45 öre.

Utskottet. Vad beträffar det motionsvis gjorda yrkandet om extra tilldelning av choklad och tobak vill utskottet erinra om att förbandschef och militärbefälhavare redan nu äga möjlighet att i uppmuntrande syfte för särskilt välförhållande i tjänsten eller för väl utförd prestation tilldela de värnpliktiga extra förplägnad eller särskild ledighet.

I motionen har räknats med att värnpliktig skulle i angivna syfte kunna tilldelas tobak eller choklad, motsvarande 5 öre per man och dag under första tjänstgöringen och 10 öre per man och dag under repetitionsövning eller alltså 1 krona 50 öre respektive 3 kronor för en 30-dagarsperiod. Utskottet har svårt att föreställa sig, att en extra tilldelning i angiven omfattning skulle i och för sig kunna, utöver de möjligheter som nu finnas, stimulera de värnpliktiga till — såsom i motionen angivits — optimala prestationer och ernå ökad effektivitet under utbildningen, särskilt om man tager i betraktande att vid bifall till Kungl. Maj:ts av utskottet tillstyrkta förslag det nu utgående lägsta penningbidraget till de värnpliktiga höjes från 1 krona 50 öre till 2 kronor 50 öre för dag. Med hänsyn till det anförda finner utskottet sig böra avstyrka ifrågavarande motion.

Mot den av departementschefen verkställda beräkningen av arméns mathållningsanslag har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) avslå motionen II: 331;

b) till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 000 kronor.

37:o) *Armén: Furagering*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 69 och 70), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Furagering* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

38:o) *Armén: Beklädnad m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, s. 70—73) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 26 100 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 15 000 000 kronor.

Enligt beslut av riksdagen pågår inom 1946 års militära förvaltningsutredning en undersökning rörande det ekonomiska utfallet av den av statsmakterna beslutade centraliseringen av tvätt- och reparationstjänsten. På grund av vissa oförutsedda svårigheter har arbetet blivit fördröjt. Utredningen beräknas emellertid bli färdig inom den närmaste tiden. Resultatet av utredningen kan icke påverka anslagsberäkningarna för budgetåret 1952/53.

Anslagshöjningen är föranledd dels av att dagskostnadsbeloppet ansetts böra uppräknas med 60 öre till 1 krona 70 öre för manskap med rätt till fri beklädnad och med 2 öre till 65 öre för furirer, dels av ökat antal tjänstgöringsdagar, dels ock av att de tidigare överskottslagren av beklädnadsmateriel numera i huvudsak förbrukats.

Utskottet förutsätter, att resultatet av den pågående undersökningen rörande det ekonomiska utfallet av den av statsmakterna beslutade centraliseringen av tvätt- och reparationstjänsten skall kunna föreläggas nästa års riksdag.

Mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 26 100 000 kronor.

39:o) **Armén: Inventarier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 73—75), innebärande en anslagshöjning av 650 000 kronor, beroende på dels ökning av vissa fasta kostnader, dels ökat antal tjänstgöringsdagar, dels ock ökning av dagskostnaden med 1 öre, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 950 000 kronor.

40:o) **Armén: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 75 och 76), innebärande en anslagshöjning av 600 000 kronor, beroende på ökat antal tjänstgöringsdagar, prishöjningar och omräkning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

41:o) **Armén: Övningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, s. 77—79) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 32 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 22 500 000 kronor.

Departementschefen har uppskattat anslaget för nästa budgetår till 32 300 000 kronor och har därvid räknat med att den ökning av utbildningstiden för vissa värnpliktiga, varom han har för avsikt att senare framlägga förslag, kommer att draga en kostnad av 2 100 000 kronor under förevarande anslag.

Departementschefen har framhållit, att under nästa budgetår torde böra försöksvis anordnas fallskärmsutbildning jämväl för värnpliktiga. Utan att nu taga ställning till frågan om verksamhetens omfattning — denna fråga har synts böra i vanlig ordning prövas av Kungl. Maj:t — har departementschefen räknat med att verksamheten icke blir större än att kostnaderna skola kunna rymmas inom de anslag som föreslås för nästa budgetår. Till frågan om inrättande av vissa för fallskärmsutbildningen avsedda befattningar vid armén och flygvapnet m. m. återkommer departementschefen i annat sammanhang.

Utskottet. Med hänsyn till att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i värnpliktslagen m. m. torde förevarande anslag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag böra uppräknas med 2 100 000 kronor. De av departementschefen verkställda beräkningarna i övrigt ha icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 32 300 000 kronor.

42:o) **Armén: Drivmedelsförråd m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, s. 79—82) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 275 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 750 000 kronor.

Av beredskapskäl har det befunnits angeläget, att de engångsanskaffningar för att täcka brister i fältutrustningen av drivmedelsutredning, som med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 8 juni 1951 kunnat påbörjas med anlitande av medel under arméns övningsanslag, fullföljas. Departementschefen förordar, att för ändamålet avses ett belopp av 200 000 kronor. Enär anslaget till drivmedelsförråd m. m. i princip bör utnyttjas endast för att bestrida kostnader av löpande natur, föreslår departementschefen, att beloppet anvisas under ett särskilt reservationsanslag. I gällande stat för förslagsanslaget finnes uppförd en post å 70 000 kronor till anskaffning och underhåll av drivmedelsutredning m. m. Den del av posten i fråga, som avses för anskaffningar, efter någon uppräknig med hänsyn till prisstegringar omkring 25 000 kronor, har ansetts böra överföras till det nya reservationsanslaget, som således bör uppföras med (200 000 + 25 000 =) 225 000 kronor.

Kostnader för höjning av de rörliga tilläggsförmånerna och för vissa beredskapsåtgärder, tillhopa 150 000 kronor, föreslås skola inräknas i anslaget till drivmedelsförråd m. m. från och med nästa budgetår. Därutöver är emellertid en avsevärd uppräknig av anslaget ofrånkomlig med hänsyn till den starkt ökade omsättningen av drivmedel, inträffade prishöjningar och tillkomsten av nya anläggningar. På grund härav och med beaktande av den föreslagna överföringen till nytt anslag av vissa anskaffningskostnader föreslår departementschefen, att förevarande anslag höjes med ytterligare 375 000 kronor.

Utskottet. De av departementschefen verkställda anslagsberäkningarna synas böra godtagas.

Utskottet anser sig vidare böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av 225 000 kronor till anskaffning av drivmedelsutrustning för armén, ävensom att beloppet anvisas under ett särskilt reservationsanslag. Härom gör utskottet hemställen under närmast följande punkt.

Med avseende å nu ifrågakvarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 275 000 kronor.

43:o) **Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 82) hemställa,

att riksdagen må till *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

ANSKAFFNING OCH VÄRD AV HÄSTAR M. M.

44:o) **Armén: Remontering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, s. 83—86) att dels besluta, att under vardera av åren 1955 och 1956 av arméförvaltningen skola inköpas omkring 450 varmblodiga remonter, dels ock till Armén: Remontering för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 850 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Enligt de beslut om begränsning av arméns hästbestånd, som fattats av 1948 års riksdag (prop. nr 206, s. 313—323) och 1950 års riksdag (prop. nr 110, s. 63—73; statsutsk. utl. nr 147; rd. skr. nr 282), skulle hästbeståndet utgöras av 2 552 ridstamhästar, 500 ackordridhästar, 377 dragstamhästar och 8 784 ackorddraghästar. Till följd av den av 1951 års riksdag beslutade indragningen av K 2, motorisering av vissa artilleriförband i anslutning till sammanslagningen av A 5 och A 8 samt motoriseringen av A 2 kommer hästbeståndet att ytterligare nedgå; enligt uppgifter från arméstaben beräknas hästbeståndet, efter det nämnda omorganiseringar genomförts, att utgöras av 2 088 ridstamhästar, däri inberäknat bl. a. 50 ackordridhästremonter, samt 500 ackordridhästar, 371 dragstamhästar och 6 200 ackorddraghästar. Av ackordridhästarna avses 150 vara kallblodiga hästar. Det årliga remonteringsbehovet — som för ridstamhästar beräknas efter 11 %, för varmblodiga ackordridhästar efter 12,5 % och för övriga hästar efter 10 % — kommer därefter att utgöra 232 ridstamhästar, däri inberäknat 10 hästar såsom ersättning för störtade remonter, samt 65 ackordridhästar, 38 dragstamhästar och 620 ackorddraghästar. Av remonteringsbehovet komma samtliga ridstamhästar, 50 ackordridhästar och 19 dragstamhästar (jfr prop. 1949:1, bil. 6, s. 102) att utgöras av varmblodiga hästar. Det årliga remonteringsbehovet fördelar sig sålunda på varmblodiga hästar med $(232 + 50 + 19 =)$ 301 och på kallblodiga hästar med $(15 + 19 + 620 =)$ 654.

Av hänsyn till hästuppfödarnas intressen beslöt 1950 års riksdag, att till och med år 1953 för arméns räkning årligen skulle inköpas 500 varmblodiga remonter, oaktat arméns årliga behov av sådana remonter vore vida mindre än nämnda antal. Under år 1954 åter skall, enligt beslut av 1951 års riksdag (prop. nr 110, s. 55—57), för arméns räkning inköpas 450 varmblodiga remonter. Det överskott av varmblodiga hästar, som härigenom uppkommer, avses att tillföras ackorddraghästbeståndet. — I anledning av motioner anhöll 1951 års riksdag (rd. skr. nr 328), att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en utredning rörande de åtgärder, som borde vidtagas för att åstadkomma en hästavel motsvarande landets behov, samt för riksdagen framlägga det förslag vartill utredningen kunde föranleda. Enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t har chefen för jordbruksdepartementet den 13 juni 1951 tillkallat sakkunniga för att verkställa den begärda utred-

ningen. Resultatet av utredningen kan emellertid, enligt inhämtade upplysningar, icke förväntas föreligga så tidigt att förslag med anledning av utredningen kan föreläggas 1952 års riksdag. Det har syntts departementschefen angeläget, att aveln av varmblodiga hästar vidmakthålles i ungefär samma omfattning som tidigare intill dess resultatet av utredningen föreligger. I detta syfte måste uppfödarna med hänsyn till betäckningarna redan nu erhålla uppgift om det antal varmblodiga remonter, som kommer att inköpas genom arméförvaltningen åtminstone till och med år 1956. Detta antal bör enligt departementschefens mening bestämmas till 450 för ettvarvt av åren 1955 och 1956. Det överskott av varmblodiga hästar som uppkommer genom inköpen bör, i den mån överskottet icke exporteras, tillföras ackorddraghästbeståndet.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 900 000 kronor och har beträffande medelinköpspriset anfört bl. a. följande.

För budgetåret 1951/52 beräknades medelinköpspriset för varmblodiga hästar till 1 900 kronor och för kallblodiga hästar till 1 600 kronor. För budgetåret 1952/53 beräknar arméförvaltningen motsvarande priser till 2 000 respektive 1 700 kronor, vilket sålunda skulle innebära en kostnadsökning med 100 kronor för vardera av de båda kategorierna hästar.

Departementschefen har i stort sett icke haft något att erinra mot arméförvaltningens beräkningar men har emellertid med hänsyn till reservationsbehållningen vid utgången av budgetåret 1950/51 räknat med att en anslagshöjning av 250 000 kronor skall vara till fyllest.

Utskottet, som i likhet med departementschefen finner det angeläget, att aveln av varmblodiga hästar i avvaktan på resultatet av den pågående utredningen i ämnet vidmakthålles i ungefär samma omfattning som tidigare, tillstyrker att inköp av varmblodiga remonter får ske under åren 1955 och 1956 i den av departementschefen föreslagna omfattningen.

Under återopande härav och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot departementschefens beräkning av förevarande anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) besluta, att under vartdera av åren 1955 och 1956 av arméförvaltningen skola inköpas omkring 450 varmblodiga remonter;

b) till *Armén: Remontering* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 850 000 kronor.

45:o) **Armén: Uttagning av hästar och hästfordon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 86 och 87), som innebär höjning med 20 % av nu utgående arvoden till hästbesiktningsmän, får utskottet under erinran, att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 100 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Armén: Uttagning av hästar och hästfordon m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

46:o) *Armén: Veterinärvård.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 87—89), innebärande en huvudsakligen av prisstegringar föranledd anslagshöjning av 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Veterinärvård* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kronor.

47:o) *Armén: Hundväsendet.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 89 och 90), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hundväsendet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

TYGMATERIEL M. M.

48:o) *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55, s. 90—95) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952 angivna grunder medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 185 000 000 kronor, dels ock till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ewerlöf m. fl.* (I: 331) och den andra inom andra kammaren av herr *Hjalmarson m. fl.* (II: 442), hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att utlägga beställningar å tygmateriel m. m. för armén inom en kostnadsram av, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, 20 miljoner kronor samt för täckande av utfallande betalningar för ifrågavarande ändamål anvisa, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, ett reservationsanslag av 3 miljoner kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionen II: 442.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 85 000 000 kronor, varutöver från andra anslag överförts tillhoppa 5 576 000 kronor. På förslag i 1951 års statsverksproposition bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att under innevarande budgetår medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel inom en kostnadsram av 110 000 000 kronor. Sedermera ökades bemyndiganderamen med tillhoppa 12 276 000 kronor. Enligt hittills av riksdagen meddelade beslut äger alltså Kungl. Maj:t för innevarande bud-

getår medgiva nya beställningar på sammanlagt 122 276 000 kronor. För samma budgetår stå tillhopa 90 576 000 kronor till förfogande i betalningsmedel.

I sin skrivelse rörande medelsbehovet för budgetåret 1952/53 har *arméförvaltningen* hemställt, att ämbetsverket måtte bemyndigas att utlägga beställningar å tygmateriel m. m. inom en ram av 262 000 000 kronor och att för bestridande av likvider, hänförliga till tidigare lämnade bemyndiganden och till bemyndiganden som i skrivelsen äskats, måtte anvisas 145 000 000 kronor.

Arméförvaltningens äskande fördelar sig på de olika huvudändamålen under anslaget på sätt framgår av följande sammanställning, vari jämväl redovisas motsvarande fördelning av det av 1951 års riksdag vid dess vårsession medgivna bemyndigandet (beloppen i miljoner kronor).

	1951/52	Äskande
Komplettering och förnyelse av tygmateriel m. m.	80,0	209,2
Ammunition för övningar	28,5	42,8
Forskning och försök	7,5	10,0
Viss materielanskaffning m. m. för försvarsstaben	0,5	—
	<hr/>	<hr/>
	Summa 116,5	262,0

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Av arméförvaltningens medelsäskanden framgår att bristerna i ammunitionsutrustningen uppgå till avsevärda belopp. Orsaken härtill är delvis att finna i den omständigheten att arméchefen ansett erforderligt fastställa nya bestämmelser rörande de kvantiteter ammunition som skola beräknas för utrustnings- och ersättningsbehoven. Värdet av bristerna i fråga om stridsammunition ha på grund härav ökat med icke mindre än 190 miljoner kronor. Givet är att varken den industriella kapaciteten eller det ekonomiska läget medgiver att dessa brister omedelbart fyllas. En snabbare takt beträffande ammunitionsanskaffningen måste emellertid eftersträvas. Även i fråga om förnyelsen av den nu befintliga materielen är en väsentlig ökning av medelstilledningen påkallad. Av särskild betydelse är härvid att den påbörjade moderniseringen av artilleriets och luftvärnets pjäser och eldledningsmateriel kan fortsättas. Ökningen av kostnaderna för övningsammunition är till icke ringa del betingad av behovet av ammunition för arméns nya närpansarvapen — pansarskott, raketgevär och granatgevär.

Även om jag sålunda har funnit flertalet av de framförda önskemålen väl motiverade, är det mig icke möjligt att helt tillstyrka ett beställningsbemyndigande av den storlek arméförvaltningen äskat. Jag föreslår, att beställningsbemyndigandet för budgetåret 1952/53 fastställs till 185 miljoner kronor. Jag förutsätter härvid, att inom ramen för detta belopp skall kunna givas utrymme för den ökning av anskaffningen av övningsammunition, som föranledes av den i det föregående berörda utökningen av utbildningstiden för vissa värnpliktiga vid armén. Det bör ankomma på Kungl.

Maj:t att på förslag av arméförvaltningen i vanlig ordning besluta om den närmare dispositionen av berörda belopp.

I betalningsmedel för budgetåret 1952/53 räknar jag med 140 miljoner kronor, vilket innebär en anslagsökning med 55 miljoner kronor i förhållande till anslaget på riksstaten för innevarande budgetår.

Arméförvaltningen har hemställt, att av det äskade bemyndigandet å 262 miljoner kronor ett belopp av 65,9 miljoner kronor skall stå till förfogande redan under innevarande budgetår samt att därutöver skall medgivas ett beställningsbemyndigande av i runt tal 57,9 miljoner kronor och ett anslag av 15 miljoner kronor för att täcka prisstegringar avseende äldre bemyndiganden. Jag ämnar senare denna dag, i proposition nr 2, tillstyrka sistnämnda äskande varjämte jag kommer att förorda att för anskaffning av järnvägskrigsbromateriel lämnas ett bemyndigande av 3,7 miljoner kronor ävensom att däremot svarande betalningsmedel anvisas. Av beloppet 65,9 miljoner kronor har riksdagen efter förslag i propositionen 1951:223 redan medgivit ett beställningsbemyndigande om 5,2 miljoner kronor. Jag förutsätter, att det nu föreslagna beställningsbemyndigandet å 185 miljoner kronor skall få utnyttjas redan under innevarande budgetår så snart riksdagen meddelat beslut i anledning av förslaget.

Vid bifall till de här berörda förslagen komma den 30 juni 1953 bemyndiganden om sammanlagt (253,3 + 185,0 — 140,0 + 57,9 — 15,0 =) 341,2 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.»

Utskottet har vid sin granskning av de av arméförvaltningen framställda äskandena under nu förevarande punkt funnit desamma vara i och för sig väl motiverade. Med hänsyn emellertid till det statsfinansiella läget och till avvägningen av utgiftsposterna för olika försvarsändamål för nästa budgetår, anser utskottet sig icke böra frångå Kungl. Maj:ts förslag. Detta innebär, att utskottet tillstyrker att beställningsbemyndigandet höjes till 185 miljoner kronor och anslaget till 140 miljoner kronor. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att den 30 juni 1952 komma enligt hittills meddelade beslut beställningsbemyndiganden till ett belopp av 296,2 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel. Vid bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag kommer den 30 juni 1953 motsvarande belopp att utgöra 341,2 miljoner kronor. Av det anförda följer, att utskottet avstyrker de motionsvis gjorda yrkandena.

Utskottet har icke något att invända mot att, såsom departementschefen förutsatt, det nu föreslagna beställningsbemyndigandet får utnyttjas redan under innevarande budgetår.

Utskottet får erinra, att årets riksdag under förevarande anslagsrubrik lämnat ett beställningsbemyndigande av 61,6 miljoner kronor och anvisat ett tilläggsanslag av 18,7 miljoner kronor.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 331 och II: 442, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952 angivna grunder medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 185 000 000 kronor;

b) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 000 kronor.

49:o) *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56, s. 95 och 96) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 62 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 42 100 000 kronor.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i värnpliktslagen m. m. bör förevarande anslag uppräknas med 4 200 000 kronor. Anslagshöjningen i övrigt är föranledd av ökat antal tjänstgöringsdagar och inträffade prisstegringar.

Utskottet. Med erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i värnpliktslagen m. m. ävensom att riksdagen under förevarande anslagsrubrik anvisat 19 000 000 kronor å tilläggsstat för innevarande budgetår, får utskottet, som icke har något att erinra mot departementschefens beräkning av anslaget, hemställa,

att riksdagen må till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 62 200 000 kronor.

50:o) *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 97), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

FASTIGHETER.

51:o) *Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond.* Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (propositionen nr 1, bilaga 6, punkt 58, och propositionen nr 51) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 117), varom utskottet velat här

erinra.

HEMVÄRNET.

52:o) **Armén: Hemvärnets avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 98—100) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för hemvärnets, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Armén: Hemvärnets avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 380 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Holmbäck m. fl.* (I: 332) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 435), hemställt, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med 40 000 kronor till 420 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 332.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 336 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning har föreslagit, att anslaget höjes med 94 000 kronor. Av ökningen avse 45 100 kronor höjning av arvoden till kretshemvärnschef, hemvärnschef och vissa tillsynsmän, 24 000 kronor automatiska löneökningar m. m. och 25 500 kronor överföring av kostnader från annat anslag.

Departementschefen har ansett sig icke beredd att för närvarande taga ställning till civilförvaltningens förslag om höjning av arvoden till kretshemvärns- och hemvärnschefer men föreslår att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, höjes med 20 000 kronor för att giva utrymme för en uppräknig av arvoden med omkring 10 %. Samma uppräkningsprocent föreslås beträffande arvoden till tillsynsmännen.

Departementschefens förslag till höjningar i övrigt avse automatiska kostnadsberäkningar. Departementschefen avstyrker civilförvaltningens förslag om överflyttning från hemvärnets omkostnadsanslag till förevarande anslag av kostnaderna för arvoden till särskilda tillsynsmän för vissa hemvärnsförråd.

Utskottet. De av Kungl. Maj:t föreslagna medelsanvisningarna till hemvärnets innebära anslagshöjningar å sammanlagt 769 000 kronor. I motionerna I: 332 och II: 435 föreslås en ytterligare höjning med tillhoppa 420 000 kronor. Med allt beaktande av hemvärnets stora betydelse i försvarsorganisationen anser utskottet, att det vid avvägningen av anslagen för olika försvarsändamål för budgetåret 1952/53 icke är möjligt att för här ifrågasvarande verksamhet tillstyrka sådana avsevärda höjningar som i motionerna yrkats. För att emellertid hemvärnets verksamhet skall kunna upprätthållas i ungefär samma omfattning som hittills erfordras vissa anslagsförstärkningar, huvudsakligen för att möta inträffade prisstegringar. Ut-

skottet är berett att för angivna ändamål biträda de höjningar av anslagen, som innefattas i Kungl. Maj:ts förslag. Detta innebär beträffande nu förevarande anslag en höjning med 44 000 kronor. Av det anförda följer, att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga,

a) fastställa följande avlöningsstat för hemvärdet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	60 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	58 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	257 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	12 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	41 000
	<hr/>
	Summa kronor 428 000

Särskilda uppördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	48 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 380 000

b) till *Armén: Hemvärdets avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 380 000 kronor.

53:o) *Armén: Hemvärdets omkostnader.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60, s. 100 och 101) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 332 av herr *Holmbäck m. fl.* och II: 435 av herr *Ohlin m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med 30 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 475 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget måtte höjas med 105 000 kronor.

Departementschefen har funnit erforderligt, att anslaget uppräknas. Med hänsyn till nödvändigheten av att iakttaga den största sparsamhet med

statsutgifterna har departementschefen emellertid ansett sig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår begränsas till 550 000 kronor. Härvid har departementschefen ansett sig icke böra räkna med förhöjning av bidragen till hemvärnschefer till anskaffning av expeditions- och förrådslokaler.

Utskottet tillstyrker den föreslagna anslagsförstärkningen, vilken är avsedd dels att möta inträffade prisstegringar och dels att möjliggöra en uppräkning med tio procent av de till tillsynsmän för vissa hemvärnsförråd utgående arvoden. Till följd av det anförda och under hänvisning till vad utskottet i det föregående under punkt 52 anført avstyrkes det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

54:o) *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 101 och 102), innebärande en anslagshöjning av 150 000 kronor, som motiverats därav att tidigare förefintliga reservationer å anslaget numera i det närmaste förbrukats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

55:o) *Armén: Hemvärnets övningar.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62, s. 102 och 103) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 375 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 332 av herr *Holmbäck m. fl.* och II: 435 av herr *Ohlin m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med 150 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 175 000 kronor.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget måtte höjas med 345 000 kronor, varav 240 000 kronor till följd av prishöjningar och 105 000 kronor för övningar i spräng- och mintjänst.

Departementschefen, som ansett sig icke kunna förorda att medel för övningar i spräng- och mintjänst beräknas under förevarande anslag, föreslår att anslaget med hänsyn till inträffade prisstegringar höjes med 200 000 kronor.

Utskottet. Anslagshöjningen är föranledd av inträffade prisstegringar. Utskottet har icke något att erinra mot denna höjning och tillstyrker, att anslaget bestämmes i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Till följd härav och under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 52 i det föregående avstyrkes det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 375 000 kronor.

56:o) *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63, s. 103) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 800 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 332 av herr *Holmbäck m. fl.* och II: 435 av herr *Ohlin m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 500 000 kronor.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 700 000 kronor för att möjliggöra ökad tilldelning av övningsammunition och med hänsyn till inträffade prisstegringar. I nuvarande läge anser sig departementschefen emellertid icke beredd tillstyrka, att anslaget höjes med större belopp än som kan anses motsvara prisstegringarna på ammunition. Då i staten för anslaget 1 900 000 kronor avsetts för ammunition samt prisstegringarna enligt inhämtad uppgift uppgå till cirka 15 %, föreslår departementschefen, att anslaget höjes med i runt tal 300 000 kronor till 2 800 000 kronor.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en av prisstegringar föranledd anslagshöjning av 300 000 kronor. Med hänsyn härtill och till vad utskottet under punkt 52 i det föregående anfört avstyrkes det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 800 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD.

57:o) **Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64, s. 103—105) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 200 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Arrhén* (I: 124) och den andra inom andra kammaren av herr *Dickson* (II: 184), i vilka hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning angående möjligheterna att till värnpliktigt befäl efter avlagd examen i befodringskurs eller repetitionskurs utbetala premier samt framlägga det förslag utredningen kan föranleda,

dels ock förenämnda båda likalydande motioner I: 332 av herr *Holmbäck m. fl.* och II: 435 av herr *Ohlin m. fl.*, i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med 150 000 kronor.

Beträffande motiveringen till yrkandet i förstnämnda båda motioner hänvisas till motionen I: 124.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 350 000 kronor, vilken höjning i sin helhet avser centralförbundets verksamhet.

Det är, framhåller departementschefen, av stor vikt för krigsmakten att det värnpliktiga befälets militära kunskaper och färdigheter uppehållas och om möjligt förbättras. Med hänsyn härtill vore det angeläget att den frivilliga befälsutbildningen erhöles tillräckligt ekonomiskt stöd. Departementschefen kunde emellertid icke förorda, att anslaget för nästa budgetår uppfördes med större belopp än 2 200 000 kronor, vilket skulle innebära en anslagshöjning med 200 000 kronor.

Utskottet vill erinra om att kommittén för frivilligt försvarsarbete framlagt betänkande med förslag rörande den frivilliga försvarsverksamheten. Enligt vad departementschefen emellertid framhållit kommer proposition i anledning av betänkandet icke att föreläggas innevarande vårriksdag. Innan sålunda slutlig ställning kan tagas till vissa betydelsefulla frågor, som beröra det frivilliga försvarsarbetets organisation och arbetsuppgifter, är det enligt utskottets mening icke möjligt att bedöma dessa försvarsorganisationers behov av statsbidrag. Å andra sidan är det givetvis angeläget, att de ekonomiska förutsättningarna för ifrågavarande organisationers fortsatta verksamhet icke under tiden försämras. Utskottet är emellertid icke berett tillstyrka sådana avsevärda höjningar i förhållande till

nu utgående anslag, som i motionerna I: 332 och II: 435 yrkats, men vill beträffande den frivilliga befälsutbildningsrörelsen, det frivilliga skytteväsendet och sjövärnsskåren på av departementschefen anförda skäl biträda Kungl. Maj:ts förslag om att för dessa grenar av det frivilliga försvarsarbetet anslagen höjas med sammanlagt 450 000 kronor. Utskottet är alltså berett tillstyrka, att anslaget under nu förevarande punkt uppräknas till 2 200 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning av 200 000 kronor. Av det sålunda anförda följer, att det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes.

I motionerna I: 124 och II: 184 har hemställts, att utredning måtte verkställas rörande möjligheterna att till värnpliktigt befäl efter avlagd examen i befodringskurs eller repetitionskurs utbetala premier. Utskottet vill med anledning härav erinra, att berörda fråga varit föremål för ingående prövning av kommittén för frivilligt försvarsarbete. Av kommittébetänkandet framgår, att kommittén på anförda skäl ansett sig icke kunna förorda, att systemet med premier infördes, men att kommittén anvisat andra vägar i syfte att förbättra de ekonomiska förmånerna och därmed stimulera till ökat deltagande i den frivilliga repetitionsutbildningen. Med hänsyn härtill och då utskottet har anledning förutsätta, att förslag i anledning av kommittébetänkandet kommer att efter vederbörlig prövning föreläggas riksdagen, synes någon åtgärd i det i motionerna angivna syftet icke vara påkallad. Motionerna avstyrkas alltså.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 200 000 kronor;

b) att motionerna I: 124 och II: 184 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

58:o) *Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 65, s. 105 och 106) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 332 av herr *Holmbäck m. fl.* och II: 435 av herr *Ohlin m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med 60 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 40 000 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt försvarets civilförvaltnings förslag om oförändrad medelsanvisning.

Utskottet. Överstyrelsen för Svenska röda korset har hemställt om ett anslag för nästa budgetår av 157 000 kronor, under det att i motionerna I: 332 och II: 435 yrkats, att anslaget upptages med 100 000 kronor.

I avvaktan på statsmakternas slutliga ställningstagande till det av kommittén för frivilligt försvarsarbete framlagda förslaget finner sig utskottet under hänvisning tillika till sitt under punkt 57 i det föregående gjorda uttalande rörande anslagen till den frivilliga försvarsverksamheten icke kunna tillstyrka höjning av nu ifrågakvarande anslag. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

59:o) *Armén: Frivilliga djursjukvården i krig.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66, s. 106) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 11 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 332 av herr *Holmbäck m. fl.* och II: 435 av herr *Ohlin m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att anslaget måtte i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med 19 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning har ansett sig icke kunna tillstyrka höjning av anslaget innan slutlig ställning tagits till det av kommittén för frivilligt försvarsarbete framlagda förslaget beträffande föreningens Svenska blå stjärnan uppgift och verksamhet.

Departementschefen har biträtt civilförvaltningens förslag.

Utskottet vill framhålla, att kommittén för frivilligt försvarsarbete förordat icke oväsentliga ändringar beträffande föreningens Svenska blå stjärnan uppgifter och verksamhet och därvid bland annat föreslagit, att föreningen skulle åläggas avsevärt ökade uppgifter inom det ekonomiska försvaret. Vid fullt utbyggd organisation skulle enligt kommittéförslaget föreningen under fjärde huvudtiteln tilldelas statsbidrag å omkring 31 000 kronor. I anslutning härtill har föreningen Svenska blå stjärnan hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 23 000 kronor till 34 000 kronor.

Av skäl, som utskottet anfört under punkt 57 i det föregående, finner utskottet sig icke kunna tillstyrka höjning av nu ifrågakvarande anslag. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 11 000 kronor.

60:o) *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67, s. 106—108) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 725 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 332 av herr *Holmbäck m. fl.* och II: 435 av herr *Ohlin m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med 85 000 kronor.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget å 1 500 000 kronor disponeras 1 455 000 kronor för den av skytteförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen, 35 000 kronor för Svenska pistolskytteförbundet och 10 000 kronor för Svenska sportskytteförbundet.

Vederbörande skytteorganisationer ha för nästa budgetår hemställt om ökade statsbidrag med tillhoppa 955 000 kronor, varav 862 000 kronor till den av skytteförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen, 63 000 kronor till pistolskytteförbundet och 30 000 kronor till sportskytteförbundet.

Försvarets civilförvaltning — som förklarar sig icke kunna tillstyrka av skytteorganisationerna framställda yrkanden i den mån de icke stå i överensstämmelse med vad kommittén för frivilligt försvarsarbete föreslagit — har hemställt att anslaget höjes med 310 000 kronor.

Departementschefen har funnit det angeläget att automatvapenskyttet främjas, varför departementschefen föreslagit ökat bidrag för denna verksamhet. Vidare har departementschefen ansett, att på grund av prisstegringarna å ammunition ökat bidrag bör utgå till anslagsberättigande civila gevärsskyttar. I övrigt har departementschefen ansett sig icke kunna förorda någon höjning av anslaget; beträffande yrkandet om ökad medeltilldelning för underhåll av skjutbanor har departementschefen erinrat om att anslaget för innevarande budgetår höjdes för att detta ändamål skulle kunna i någon mån tillgodoses.

Med beaktande av det anförda föreslås, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 725 000 kronor, vilket skulle innebära en anslagshöjning med 225 000 kronor.

Utskottet. I det av Kungl. Maj:t med giltighet från och med 1950 fastställda skjutprogrammet för det frivilliga skytteväsendet ha skytteförbunden ålagts att en gång årligen anordna förbundstävling med minst ett slag

av automatvapen. För genomförande av dessa tävlingar har inom statsanslaget upptagits en särskild post. Utskottet delar kommitténs för frivilligt försvarsarbete och försvarets civilförvaltning av departementschefen biträdda uppfattning om angelägenheten av att åtgärder vidtagas för främjande av automatvapenskyttets utveckling. Utskottet vill därför biträda förslaget om ökat bidrag för denna verksamhet. Med hänsyn till prisstegringarna å ammunition synes icke något vara att erinra mot att understödet till anslagsberättigande civila gevärsskyttar höjes. Departementschefen har för ifrågakvarande ändamål räknat med en anslagshöjning av 225 000 kronor.

Utskottet anser sig kunna godtaga den sålunda verkställda beräkningen och tillstyrker alltså, att medelsanvisningen för nästa budgetår bestämmes till 1 725 000 kronor. Av det anförda följer, att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 725 000 kronor.

61:o) *Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 108 och 109), innebärande en av inträffade kostnadsstegringar föranledd anslagshöjning av 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

MARINEN.

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL.

62:o) *Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat. Marinen: Avlöningar till personal å reservstat.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 70 och 71, s. 110), innebärande beträffande förstnämnda anslag en minskning med 10 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag en höjning med 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat* ett förslagsanslag av 90 000 kronor;

b) till *Marinen: Avlöningar till personal å reservstat* ett förslagsanslag av 73 000 kronor.

63:o) *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 110), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd anslagshöjning av 100 000 kronor, får utskottet

— under erinran om att utskottet vid behandlingen av arméns motsvarande anslag tillstyrkt viss ändring i reservbefälskungörelsen för marinen — hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

64:o) **Marinen: Rekryteringskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73, s. 111) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Holmbäck m. fl.* (I: 333) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 434), hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till rekryteringsanslag för flottan bevilja ett anslag av 147 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 333.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 120 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning har beräknat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 147 000 kronor. Belastningen på anslaget utgjorde under budgetåret 1949/50 i runt tal 130 000 kronor. Under budgetåret 1950/51 uppgick belastningen emellertid till endast i runt tal 88 000 kronor. Med hänsyn härtill har departementschefen ansett sig icke nu beredd tillstyrka, att anslaget höjes, utan i stället föreslagit en sänkning av anslaget med 20 000 kronor till 100 000 kronor.

Utskottet. Av ärendet framgår att belastningen å anslaget utgjorde under budgetåret 1950/51 allenast omkring 88 000 kronor. Vid sådant förhållande anser utskottet anledning icke föreligga att på sätt i motionerna yrkats förorda en höjning av anslaget utan anser att detsamma bör i enlighet med departementschefens förslag bestämmas till 100 000 kronor. Motionerna, såvitt nu är i fråga, avstyrkas alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 333 och II: 434, såvitt nu är i fråga, till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

65:o) **Marinen: Ekiperingersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 111), innebärande oförändrad medelsanvisning, får utskottet — under erinran om att utskottet under arméns motsvarande anslag tillstyrkt förslag av innehåll, bl. a., att till marinläkarstipendiat,

som övergår till anställning i marinläkarkårens reserv, skall utgå ekiperingshjälp med 1 000 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

66:o) **Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 75, s. 111 och 112) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 965 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 515 000 kronor.

Departementschefen har ansett sig icke kunna tillstyrka, att för budgetåret 1952/53 anslagsbehovet för avlöningar till förrådspersonal m. fl. beräknas efter större antal arbetare än för innevarande budgetår, eller 265. Liksom för budgetåret 1951/52 har departementschefen vidare räknat med ett behov av grov- och diversearbetare i eldningstjänst till antal motsvarande för eldningssäsongen högst 133 arbetsmånader. På grund av det anförda och med hänsyn till inträdda lönehöjningar har departementschefen beräknat medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1952/53 till 1 965 000 kronor, innebärande en anslagsökning med 450 000 kronor.

I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår förutsättes, att Kungl. Maj:t skall äga medgiva överskridande av det antal anställda, varpå anslagsberäkningarna grundats, om detta skulle visa sig erforderligt på grund av att tillgången på fast anställd militär personal blir mindre än som i anslagsberäkningarna förutsatts.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och har icke något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anför.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 965 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA.

67:o) **Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76, s. 112 och 113) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 7 100 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 350 000 kronor.

Vid behandlingen av arméns motsvarande anslag har departementschefen förordat vissa höjningar av penningbidragen och premierna till värnpliktiga. För marinens del beräknas kostnaderna för dessa höjningar till sammanlagt (2 600 000 + 75 000 =) 2 675 000 kronor. Med hänsyn härtill och till antalet tjänstgöringsdagar uppskattas kostnaderna under anslaget till 7 100 000 kronor, innebärande en anslagshöjning av 2 750 000 kronor.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet, som vid behandlingen av arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av såväl Kungl. Maj:ts förslag om höjda penningbidrag och premier som väckt motion om utryckningspremie åt värnpliktig, hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 7 100 000 kronor.

68:o) **Marinen: Familjebidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 113 och 114), innebärande en anslagshöjning av 400 000 kronor, beroende huvudsakligen dels på de förbättringar av familjebidragsförmånerna, vilka beslutats av 1951 års riksdag, dels ock på av innevarande års riksdag beslutad förhöjning av familjepenningsens maximibelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Familjebidrag* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

SJUKVÅRD.

69:o) **Marinen: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 114), innebärande en anslagsminskning av 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Sjukvård* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

70:o) **Marinen: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 114), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd höjning med 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor.

EXPENSER M. M.

71:o) **Marinen: Bränsle m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80, s. 114 och 115), innebärande en av belastningen å anslaget och prishöjningar föranledd höjning med 1 000 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Bränsle m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

72:o) **Marinen: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 115 och 116), innebärande en främst av taxehöjningar föranledd anslagsökning av 190 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Telefon m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

73:o) **Marinen: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 116), innebärande en av prisstegringar och viss engångsanskaffning av expeditionsmateriel föranledd anslagshöjning av 55 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kronor.

MATHÅLLNING.

74:o) **Marinen: Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83, s. 116—118) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 10 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 8 800 000 kronor.

Anslagshöjningen är i huvudsak föranledd av prishöjningar, varvid räknats med en förhöjning av landportionskostnaden från 1 krona 92 öre till 2 kronor 45 öre.

Utskottet, som under arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av väckt motion om höjning av försvarsgrenarnas mathållningsanslag, har icke något att erinra mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 10 600 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

75:o) **Marinen: Beklädnad m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 84, s. 118—120) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 000 000 kronor.

Till grund för anslagsberäkningen har lagts en dagskostnad av 1 krona 70 öre (nu 1 krona 35 öre) för manskap med rätt till fri beklädnad samt av 65 öre (nu 85 öre) för furirer. För att tillgodose behov av vissa engångsanskaffningar har räknats med 750 000 kronor.

Utskottet har ansett sig böra godtaga de av departementschefen verkställda anslagsberäkningarna och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

76:o) **Marinen: Inventarier m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, s. 121—123) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 880 000 kronor.

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget måtte höjas med 605 000 kronor, under det att departementschefen ansett sig med hänsyn till nödvändigheten av att iakttaga största sparsamhet med statsutgifterna ansett anslagshöjningen böra begränsas till 320 000 kronor.

I särskild skrivelse den 12 juli 1951 har marinförvaltningen hemställt att få utföra försök med djupfrysning av livsmedel och att kostnaderna för en flyttbar frysanläggning måtte till ett belopp av högst 60 000 kronor få bestridas från anslaget *Marinen: Mathållning*. Försvarets civilförvaltning har icke haft något att erinra mot att medel ställas till förfogande för ifrågasvarande ändamål. Ämbetsverket har emellertid framhållit, att kostnader av här avsett slag enligt fastställda principer för fjärde huvudtitelns uppställning borde bestridas av förevarande anslag till inventarier m. m.

Eventuell anskaffning av försöksanläggning för djupfrysning bör enligt departementschefen bekostas av förevarande anslag. Det förutsättes få komma på Kungl. Maj:t att besluta, huruvida den föreslagna anläggningen bör komma till utförande.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och har icke något att erinra mot vad departementschefen anfört i fråga om den föreslagna frysanläggningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

77:o) **Marinen: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 123), innebärande en av prisstegringar och anslagsbelastning föranledd höjning av anslaget med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Tvätt* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

78:o) **Marinen: Övningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87, s. 124—126) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 21 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 16 500 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget höjes med 4 300 000 kronor för att täcka pris- och lönestegringar. I annat sammanhang föreslår departementschefen, att kustartilleriets repetitionsövningar skola bedrivas krigsförbandsvis samt att värnplikligt befäl, tilldelat kustartilleriet, åläggas skyldighet att fullgöra befälsövning om 10 dagar. Vid bifall till dessa förslag kommer övningsanslaget att belastas med ytterligare 200 000 kronor per år.

Utskottet får framhålla, att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i värnpliktslagen m. m. Mot den verkställda anslagsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 21 000 000 kronor.

79:o) **Marinen: Drivmedelsförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, s. 126), innebärande en av anslagsbelastningen föranledd höjning med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 625 000 kronor.

80:o) **Marinen: Materialförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 126—128), innebärande en främst av ökade löner och prishöjningar föranledd anslagshöjning av 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kronor.

81:o) **Marinen: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 128), innebärande en anslagshöjning av 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

FLYTANDE MATERIEL, ARTILLERIMATERIEL M. M.

82:o) **Marinen: Fartygsbyggnader.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 91) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 39), varom utskottet velat här erinra.

83:o) **Marinen: Anskaffning av artillerimateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92, s. 135—137) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952 angivna grunder medgiva utläggande av beställningar å artillerimateriel m. m. inom en kostnadsram av 60 000 000 kronor, dels ock till *Marinen: Anskaffning av artillerimateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 000 kronor.

För innevarande budgetår har riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t i 1951 års statsverksproposition (s. 136) medgivit utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 42 miljoner kronor och anvisat 45 miljoner kronor i betalningsmedel. Av beställningsbemyndigandet ha 7 miljoner kronor återförts till anslaget *Marinen: Fartygsbyggnader.* Det belopp av 197 000 kro-

nor, som för samma budgetår från anslag under tolfte huvudtiteln överförts till anslaget, har förutsatts jämväl vara beställningsbemyndigande.

I sin skrivelse rörande medelsbehovet för budgetåret 1952/53 har *marinförvaltningen* hemställt om bemyndigande att under budgetåret 1952/53 utlagga beställningar å artillerimateriel m. m. inom en ram av 71 455 000 kronor.

Marinförvaltningen har beräknat behovet av betalningsmedel under budgetåret 1952/53 för att täcka såväl redan lämnade beställningsbemyndiganden som de nu äskade till 58 000 000 kronor.

För att täcka pris- och lönestegringar å äldre bemyndiganden har marinförvaltningen i skrivelse den 4 maj 1951 hemställt om ytterligare bemyndigande för budgetåret 1951/52 om 20 miljoner kronor. Enligt av marinförvaltningen i skrivelse den 7 december 1951 meddelad uppgift uppgår medelsbehovet för angivna kostnadsökningar enligt numera verkställda beräkningar och inberäknat vissa på äldre anslag belöpande merkostnader till 24,6 miljoner kronor.

Departementschefen har framhållit, att, ehuru de av marinförvaltningen föreslagna materielanskaffningarna äro av hög angelägenhetsgrad, han vid den avvägning som måste göras mellan olika försvarsändamål icke kan tillstyrka, att marinens beställningsbemyndigande i fråga om artillerimateriel m. m. för budgetåret 1952/53 fastställes till högre belopp än 60 000 000 kronor. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av marinförvaltningen, i vanlig ordning besluta om den närmare dispositionen av bemyndigandet. Fråga kan härvid, framhåller departementschefen, uppkomma om tillgodoseende av materielbehov, som sammanhånga med vissa på handelsdepartementet ankommande åtgärder för att trygga vår import i krig.

Vad betalningsanslaget angår har det visat sig att betalningsutfallet under budgetåret 1950/51 icke uppgått till det belopp som tidigare beräknats. Vid budgetårets utgång kvarstod en reservationsbehållning om i runt tal 27 500 000 kronor. Med beaktande härav föreslår departementschefen, att anslaget för budgetåret 1952/53 upptages med oförändrat belopp, 45 000 000 kronor.

Vid bifall till här berörda förslag komma den 30 juni 1953 bemyndiganden om sammanlagt 104,24 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen lämnat tilläggsbemyndigande för innevarande budgetår för att täcka prisstegringar om 24,6 miljoner kronor, har icke något att invända mot det föreslagna beställningsbemyndigandet för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i vanlig ordning besluta om den närmare dispositionen av bemyndigandet.

Det anslag, som bör anvisas för budgetåret 1952/53 för att möta betalningsutfallet under samma budgetår, har departementschefen med beaktande av kvarstående reservationsbehållning beräknat till 45 000 000 kronor

eller samma anslag som å riksstaten anvisats för innevarande budgetår. Den sålunda föreslagna medelsanvisningen synes böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952 angivna grunder medgiva utläggande av beställningar å artillerimateriel m. m. inom en kostnadsram av 60 000 000 kronor;

b) till *Marinen: Anskaffning av artillerimateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 000 kronor.

84:o) *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93, s. 137—139) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 35 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 27 300 000 kronor.

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 13 700 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att en avsevärd höjning av detta anslag erfordras i första hand för att täcka uppkomna kostnadsökningar på grund av prisstegring. Ett av marinförvaltningen härför beräknat belopp av 5 700 000 kronor har departementschefen funnit sig böra godtaga. Marinförvaltningen har begärt, att anslaget därutöver höjes med 8 000 000 kronor för att möjliggöra en ökning av underhållsverksamheten. Det ökade medelsbehovet motiveras främst med att ett flertal underhållsarbeten under senare år på grund av medelsbrist måst uppskjutas, varjämte mera genomgripande underhållsåtgärder visat sig erforderliga beträffande vissa fartyg. En mindre del av höjningen motiveras med tillkomsten av nya fartyg. Med hänsyn till den återhållsamhet med utgifter som i nuvarande läge måste iakttagas har departementschefen ansett sig icke kunna tillstyrka, att anslaget för ökning av underhållsverksamheten höjes med mer än 2 500 000 kronor. Den sammanlagda medelsanvisningen skulle således uppgå till (27 300 000 + 5 700 000 + 2 500 000 =) 35 500 000 kronor, innebärande en anslagsökning av 8 200 000 kronor.

De väsentligt ökade kostnaderna för underhåll av marinens materiel — anslaget har på fyra år måst höjas med inemot 15 000 000 kronor — göra det enligt departementschefen angeläget att alla möjligheter tillvaratagas för att genom rationaliseringar och moderna konserveringsmetoder nedbringa medelsbehovet. Då klarhet nu vinnes rörande omfattningen av fartygsbyggnaderna under ett antal år framåt, bör det, fortsätter departementschefen, vara möjligt för marinförvaltningen att med beaktande av vad nyss anförts uppgöra en mera långsiktig plan för underhållsverksamheten. Departementschefen förutsätter att marinförvaltningen i samband med sina medelsäskanden för budgetåret 1953/54 framlägger en dylik plan.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka den föreslagna anslagshöjningen av 8 200 000 kronor, varav 5 700 000 kronor avse prisstegringar och 2 500 000 kronor för att möjliggöra en ökning av underhållsverksamheten. *Utskottet* finner med avseende å kostnaderna för underhåll av marinens materiel i likhet med departementschefen angeläget, att alla möjligheter tillvaratagas för att genom rationaliseringar och moderna konserveringsmetoder nedbringa medelsbehovet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 35 500 000 kronor.

85:o) **Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, s. 139 och 140), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer *utskottet*,

att riksdagen må till *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

FASTIGHETER.

86:o) **Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (propositionen nr 1, bilaga 6, punkt 95, och proposition nr 51) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 117), varom *utskottet* velat här

erinra.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD.

87:o) **Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 96, s. 140 och 141) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 280 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 332 av herr *Holmbäck m. fl.* och II: 435 av herr *Ohlin m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med 20 000 kronor till 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 255 000 kronor.

Chefen för sjövärnsskåren har hemställt, att anslaget måtte höjas med 95 000 kronor, under det att försvarets civilförvaltning ansett anslagshöjningen böra begränsas till 45 000 kronor.

Departementschefen har funnit sig icke kunna tillstyrka, att anslaget höjes med större belopp än 25 000 kronor.

Utskottet anser sig för närvarande icke kunna tillstyrka, att anslaget höjes med större belopp än 25 000 kronor. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Marinen: Bidrag till sjövärnskåren* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 280 000 kronor.

88:o) *Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet. Marinen: Understöd åt föreningar m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 97 och 98, s. 141), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet* ett reservationsanslag av 18 600 kronor;

b) till *Marinen: Understöd åt föreningar m. m.* ett anslag av 23 000 kronor.

FLYGVAPNET.

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL.

89:o) *Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 142 och 143), innebärande en av ökningen av de rörliga tilläggsförmånerna och belastningen på anslaget för-
anledd anslagshöjning av 7 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

90:o) *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101, s. 143 och 144) att till ifråga-
varande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Med hänsyn till genomförda höjningar av de rörliga tilläggsförmånerna har departementschefen föreslagit, att anslaget höjes med 100 000 kronor till 600 000 kronor. Departementschefen har tillstyrkt av chefen för flygvapnet framställt förslag, att stipendier årligen må utgå till högst 5 flyg-
underingenjörer i reserven i överensstämmelse med motsvarande bestäm-

melser rörande marinunderingenjörer i mariningenjörkårens reserv. Kostnaderna härför ha ansetts kunna rymmas inom det föreslagna anslagsbeloppet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt. Under återopande härav får utskottet, som vid behandlingen av arméns motsvarande anslag tillstyrkt viss ändring i reservbefälskungörelsen för flygvapnet, hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

91:o) **Flygvapnet: Rekryteringskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 102, s. 144—146) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 90 000 kronor.

Chefen för flygvapnet har uppskattat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 194 575 kronor, under det att försvarets civilförvaltning beräknat anslaget till 150 000 kronor.

Departementschefen har funnit ofrånkomligt, att anslaget uppräknas avsevärt utöver vad belastningen på anslaget för budgetåret 1950/51 i och för sig skulle motivera. Departementschefen har emellertid ansett sig icke kunna tillstyrka, att anslaget uppföres med större belopp än 130 000 kronor. Härvid har departementschefen utgått från att kostnaderna för annonser och affischer för rekryteringen av officers- m. fl. aspiranter i fortsättningen skola belasta anslaget Flygvapnet: Övriga expenser m. m. Stat för nu ifrågavarande anslag förutsättes skola i vanlig ordning fastställas av Kungl. Maj:t. Härvid har det synts departementschefen böra övervägas en omläggning av statuppställningen i syfte att undanröja vissa av civilförvaltningen påtalade olägenheter i fråga om rekryteringsverksamheten.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka, att anslaget uppräknas med 40 000 kronor i syfte att öka rekryteringsmöjligheterna. Vad departementschefen anfört beträffande statuppställningen synes ändamålsenligt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

92:o) **Flygvapnet: Ekiperingersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 146 och 147), innebärande en anslagshöjning av 60 000 kronor, som föranletts dels av föreslagna förändringar i flygvapnets personalorganisation och dels av belastningen på anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

93:o) *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104, s. 147), innebärande en anslagshöjning av 15 000 kronor, som föranletts av de ökade löneförmåner, vilka utgå enligt avtalsuppgörelse i mars 1951, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA.

94:o) *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 105, s. 147—149) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 6 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 700 000 kronor.

Efter riksdagens hörande (prop. 1947: 1, bil. 6, s. 209) medgav Kungl. Maj:t den 14 november 1947 att bl. a. förutvarande stamflygförare samt värnpliktiga flygförare, vilka avsågos skola vara krigsplacerade såsom flygförare eller stridsledare i jaktcentral, fingo, i den mån så befanns erforderligt antingen för underhållande av vederbörandes tidigare förvärvade färdigheter såsom flygförare eller stridsledare — särskilt i vad avsåg uppträdande under strid — eller för omskolning med avseende å ny materiel, efter eget åtagande i fred inkallas till särskild tjänstgöring (frivillig korttids-tjänst) i enlighet med vissa i beslutet angivna grunder. I fråga om avlöningsförmåner under tjänstgöringen skulle gälla de i kungörelsen om värnpliktsavlöning för där avsedd tjänstgöring meddelade bestämmelserna. Vad beträffar budgetåret 1951/52 har i anslutning härtill Kungl. Maj:t den 1 juni 1951 medgivit, att förutvarande fältflygare och värnpliktiga flygförare må inkallas till tjänstgöring, varom i beslutet den 14 november 1947 är fråga, under tillhoppa högst 600 dagar. Sedermera har Kungl. Maj:t den 12 oktober 1951 medgivit, att förutvarande flygförare — förutvarande officers- och reservofficersaspiranter, värnpliktiga flygförare och fältflygare — som efter genomgången grundläggande flygslagsutbildning eller del därav avgått ur tjänst, må efter eget åtagande i fred inkallas till fullgörande av särskild tjänstgöring inom jaktstridsledningen och luftbevakningen enligt de i beslutet den 14 november 1947 angivna grunderna. För ändamålet få ytterligare högst 150 tjänstgöringsdagar disponeras under budgetåret 1951/52.

Departementschefen har tillstyrkt ett av chefen för flygvapnet framställt förslag om att viss flygutbildning skulle anordnas för flygingenjöraspiranter under tiden för studier vid teknisk högskola. Under sådan utbildning böra enligt departementschefen utgå förmåner enligt kungörelsen om värn-

pliktsavlöning. Under utbildningen i fråga böra aspiranterna erhålla ersättning motsvarande flygtraktamente enligt gällande bestämmelser för värnpliktiga.

Kostnaderna för avlöning m. m. under förenämnda frivilliga korttids-tjänstgöring och under flygutbildning för flygingenjöraspiranter äro icke så stora att särskild hänsyn därtill behöver tagas vid beräkningen av anslaget.

De enligt 35 § 3 mom. statens allmänna avlöningsreglemente utgående flygtilläggen och elevtilläggen ha fr. o. m. den 1 juli 1951 genomgående höjts med 30 kronor för månad (SFS 1951:492). En höjning med samma belopp för månad av motsvarande tillägg för värnpliktiga under flygtjänstgöring har beräknats medföra en kostnadsökning av 50 000 kronor. I det föregående har departementschefen vid behandlingen av arméns motsvarande anslag förordat vissa höjningar av penningbidrag och premier till värnpliktiga.

Utskottet har icke något att erinra mot förslaget om viss flygutbildning för flygingenjöraspiranter under tiden för studier vid teknisk högskola liksom ej heller mot att de under denna utbildning få komma i åtnjutande av de av departementschefen föreslagna förmånerna. Den verkställda anslagsberäkningen i övrigt synes jämväl böra godtagas.

Utskottet, som vid behandlingen av arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av såväl Kungl. Maj:ts förslag om höjda penningbidrag och premier som väckt motion om utryckningspremie åt värnpliktig, får hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 6 400 000 kronor.

95:o) **Flygvapnet: Familjebidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, s. 149), innebärande en anslagshöjning av 500 000 kronor, beroende dels på de förbättringar av familjebidragsförmånerna, vilka beslutats av 1951 års riksdag, dels ock på av innevarande års riksdag beslutad förhöjning av familjepennings maximibelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Familjebidrag* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

SJUKVÅRD.

96:o) **Flygvapnet: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, s. 150), innebärande en anslagshöjning av 75 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Sjukvård* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

97:o) **Flygvapnet: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, s. 150), innebärande en av belastningen på anslaget för-
anledd anslagshöjning av 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

EXPENSER M. M.

98:o) **Flygvapnet: Bränsle m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 150 och 151), innebärande en anslagshöjning av 1 300 000 kronor, beroende på elektrisk kraft för nya luftbevakningscentraler, beslutad skatt på elektrisk energi, prisstegringar m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

99:o) **Flygvapnet: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 151 och 152), innebärande en anslagshöjning av 300 000 kronor, som föranletts av kostnader för luftbevakningen och taxehöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

100:o) **Flygvapnet: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111, s. 152 och 153), innebärande en anslagshöjning av 70 000 kronor, som föranletts av överföringar av kostnader från annat anslag, prishöjningar m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kronor.

MATHÅLLNING.

101:o) **Flygvapnet: Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 112, s. 153 och 154) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 675 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 300 000 kronor.

Vid beräkningen av arméns och marinens mathållningsanslag har departementschefen utgått från en portionskostnad respektive landportionskostnad av 2 kronor 45 öre per man och dag, av vilket belopp 2 kronor 15 öre beräknats utgöra kostnaden för normalportion och 30 öre övriga mathållningskostnader. Samma normalportionskostnad har ansetts böra beräknas för flygvapnet. Liksom tidigare beräknas övriga mathållningskostnader för flygvapnets del 5 öre lägre än för övriga försvarsgrenar,

varför som grund för anslagsberäkningen lagts en portionskostnad av 2 kronor 40 öre. Enligt förut tillämpad beräkningsgrund beräknas nettoinkomsten vid försäljning av portion till enskild till 65 öre. Med hänsyn till det anförda skulle medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår utgöra 5 675 000 kronor, innebärande en anslagshöjning av 1 375 000 kronor.

Utskottet har icke haft något att erinra mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen och tillstyrker alltså, att medel anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet, som under arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av väckt motion om höjning av försvarsgrenarnas mathållningsanslag, får hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 675 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

102:o) *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 113, s. 154—157) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

Till grund för anslagsberäkningen har lagts en dagskostnad av 1 krona 70 öre (nu 1 krona 15 öre) för manskap med rätt till fri beklädnad och 65 öre (nu 68 öre) för furirer. För att tillgodose behov av vissa engångsanskaffningar m. m. har räknats med 1 050 000 kronor.

Utskottet har ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 500 000 kronor.

103:o) *Flygvapnet: Inventarier m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 157—160), innebärande en uppräknning av anslaget med 400 000 kronor för att bl. a. täcka vissa ofrånkomliga kostnader av engångsnatur, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

104:o) *Flygvapnet: Tvätt.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 115, s. 160), innebärande en av prisstegringar och belastningen på anslaget föranledd anslagshöjning av 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

105:o) **Flygvapnet: Övningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 116, s. 160 och 161) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 500 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att kostnaderna för fotografisk förbrukningsmateriel skola bestridas av anslaget Anskaffning av flygmateriel m. m. Belastningen å förevarande anslag kommer därigenom att minskas med 250 000 kronor. Å andra sidan räknar departementschefen med ökade utgifter på grund av de allmänna kostnadsstegringarna och för de mest angelägna av de ändamål, för vilka flygförvaltningen i övrigt äskat medel. Ehuru de sammanlagda utgifterna under anslaget torde komma att öka, anser departementschefen sig med hänsyn till att viss icke bunden reservationsbehållning föreligger kunna räkna med att en höjning av anslaget icke skall erfordras för nästkommande budgetår.

Utskottet har icke något att erinra mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen och tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär oförändrad medelsanvisning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor.

106:o) **Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117, s. 161 och 162), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

FLYGMATERIEL M. M.

107:o) **Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 118, s. 162—169) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952 förordats medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 380 000 000 kronor, dels ock till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 320 000 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Öhman m. fl.* (I: 252) och den andra inom andra kammaren

av herr *Hagberg* i Luleå *m. fl.* (II: 333), hemställt, att det av Kungl. Maj:t för anskaffning av flygmateriel m. m. begärda beställningsbemyndigandet måtte begränsas till 300 000 000 kronor och att det för samma ändamål äskade anslaget måtte sänkas med 92 900 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 252.

För innevarande budgetår har riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1951:110 (rd. skr. nr 4) medgivit utläggande av beställningar intill ett belopp av 270 miljoner kronor och anvisat 255 miljoner kronor i betalningsmedel. För innevarande budgetår ha vidare överförts 886 000 kronor från anslag under tolfte huvudtiteln. Nämda belopp är jämväl att betrakta som beställningsbemyndigande. Enligt hittills meddelade beslut komma alltså den 30 juni 1952 beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(386,000 + 270,886 - 255,886 =)$ 401 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

>I medelsäskandena för nästa budgetår har flygförvaltningen föreslagit, att flygplan anskaffas för förstärkning av ytterligare fyra dagjaktflottiljer. Sedermera har flygförvaltningen, efter förhandlingar med svenska industrier, förklarat sig för budgetåret 1952/53 avstå från anskaffning av flygplan för förstärkning av jaktflottiljer. Ämbetsverket har i stället föreslagit att ett antal flygplan av typ 29 anskaffas för att ersätta flygplan av typ 18 B. Flygförvaltningen uppger, att sistnämnda flygplan icke längre fylla uppställda fordringar och att de på grund av hög förslitning komma att kräva betydande underhållskostnader.

Såsom jag inledningsvis anfört är jag icke beredd att nu förorda någon utökning av den nuvarande försvarsorganisationen. Den anskaffning som flygförvaltningen numera föreslår har emellertid till ändamål att ersätta äldre flygplan och påverkar således icke storleken av försvarsorganisationen. Då jag dessutom har funnit av chefen för flygvapnet framlagda skäl för att snarast möjligt ersätta flygplan av typ 18 B bärande, anser jag mig böra biträda det av chefen för flygvapnet och flygförvaltningen slutligen förordade förslaget. Enligt uppgift från flygförvaltningen erfordras icke för den nu föreslagna anskaffningen någon utbyggnad av flygindustrien. Jag tillstyrker således att kostnadsramen för anskaffning av flygmateriel m. m. ökas med 92,9 miljoner kronor samt att ett bemyndigande att utlägga beställningar intill ett belopp av 80 miljoner kronor utverkas av riksdagen.

Jag tillstyrker vidare, att kostnadsramen ökas med det belopp, som beräknats för förnyelse av luftbevakningens materiel, 17,2 miljoner kronor.

I anledning av flygförvaltningens hemställan om utökning av kostnadsramen för att bereda möjlighet att anskaffa stålplank och kastbara bränsletankar får jag framhålla följande. Enligt min mening förlorar systemet med en för en längre tidsperiod beräknad kostnadsram för materielanskaff-

ningar väsentligt i värde, därest ramen måste utökas när nya kostnadskrävande anskaffningar visa sig erforderliga. Det bör kunna förutsättas, att i en dylik på längre sikt upplagd plan finnas marginaler för oförutsedda ändamål. Kostnaderna för nu ifrågakommande anskaffningar beräknas uppgå till endast 1 % av den totala kostnadsramen för sjuårsperioden. Jag kan icke tillstyrka, att kostnadsramen utökas för dessa ändamål.

Såsom jag vid behandlingen av flygvapnets övningsanslag anfört böra kostnaderna för anskaffning av fotografisk förbrukningsmateriel bestridas av flygmaterielanslaget. Av nyss anförda skäl räknar jag emellertid icke med någon utökning av kostnadsramen av denna anledning.

Vid framläggandet av propositionen 1951:110 framhöll föredragande departementschefen (s. 183) att frågan om vidgande av kostnadsramen för att täcka prisstegringar borde upptagas till prövning i samband med behandlingen av medelsäskandena för budgetåret 1952/53. Jag får i denna fråga anföra följande.

Nu gällande kostnadsram för flygmaterielanslaget har enligt beslut av 1949 års riksdag justerats för prisstegringar intill den 1 juli 1948, varjämte enligt beslut av 1950 års riksdag en viss uppräknings ägt rum med anledning av 1949 års devalveringsbeslut. För att hänföra kostnaderna till prisläget den 1 juli 1951 har flygförvaltningen, efter samråd med kommerskollegium, ansett erforderligt att kostnadsramen uppräknas med 608,5 miljoner kronor, vilket motsvarar en kostnadsökning med cirka 40 %. Härvid har förutsatts att statsmakterna bifalla flygförvaltningens i det föregående framlagda förslag i fråga om årskostnader för luftbevakningen samt anskaffning av stålplank och bränsletankar.

För att beräkna inträffade prisstegringar kan man tillämpa olika metoder. Flygförvaltningen har valt att grunda beräkningarna på kommerskollegiums partiprisindex för gruv-, metall- och maskinindustrivaror men framhållit att beräkningarna borde ha skett efter skilda index för löner, råvaror och helfabrikat. Med hänsyn till att förevarande anslag omfattar ett avsevärt antal skilda materielslag har flygförvaltningen emellertid bedömt det icke möjligt att praktiskt genomföra en beräkning enligt sistnämnda grunder. Jag delar flygförvaltningens uppfattning; en exakt metod att beräkna prisstegringarna torde icke finnas. Då emellertid de av flygförvaltningen tillämpade procenttalen synas vara väl höga, anser jag mig böra föreslå, att såsom utgångspunkt för beräkningarna lägges en beräknad prisstegring av 35 % för tiden den 1 juli 1948—den 30 juni 1951.

Med beaktande av vad här anförts föreslår jag, att de totala kostnaderna för anskaffningsplanen ökas med i runt tal 525 miljoner kronor för täckande av prisstegringar. Av nämnda belopp beräknar jag i runt tal 31 miljoner kronor för beställningar under budgetåren 1948/51, 65 miljoner kronor för innevarande budgetår och 429 miljoner kronor för perioden 1952/59. Vid mina beräkningar har jag för budgetåren 1948/52 utgått från de av flygförvaltningen uppgivna (verkställda respektive beräknade) utbetalningar, som

	Outnyttjade belopp, belopp varmed årskvoter överskridits samt prisstegringar 1948/51	Budgetår								Summa
		1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	
1951 års kostnadsram (budgetåren 1951/58).										
Årskostnader enl. 1951 års statsverksproposition	—	183·3	179·2	179·3	179·3	159·2	159·2	159·2	—	1 198·7
Ökning av kostnadsramen enl. prop. 1951:110 ¹	—	15·0	22·0	5·0	3·0	2·8	—	—	—	47·8
Ökning av kostnadsramen enl. prop. 1951:52 ²	0·4	0·9	—	—	—	—	—	—	—	1·8
Outnyttjat belopp för budgetåren 1948/50	28·5	—	—	—	—	—	—	—	—	28·5
Engångskostnader för förnyelse av attackflygplan	—	—	20·0	37·0	25·0	10·9	—	—	—	92·9
Årskostnader för förnyelse av luftbevakningens telemateriel	—	—	0·5	1·5	2·0	3·3	3·3	3·3	3·3	17·2
Prisstegringar	30·8	65·2	70·6	65·0	64·5	57·9	56·9	56·9	56·9	524·7
Minskning med första årskvoten i 1951 års kostnadsram och ökning med en årskvot	—	—264·4	—	—	—	—	—	—	159·2	—105·2
Belopp varmed årskvoten för 1950/51 överskridits ³	—36·4	—	—	—	—	—	—	—	—	—36·4
1952 års kostnadsram (budgetåren 1952/59)										
	23·3	—	292·3	287·8	273·8	234·1	219·4	219·4	219·4	1 769·5

¹ 25·0 och 22·8 miljoner kronor för anskaffning av nattjaktflygplan respektive telemateriel för luftbevakningen.

² Anslag under tolfte huvudtiteln för bestridande av ökade lönekostnader.

³ Nettoutgiften för 1950/51 210·5 miljoner kronor. Årskvoten för 1950/51 174·1 miljoner kronor. 210·5—174·1 = 36·4.

påverkas av prisstegringar. För budgetåren 1952/59 har jag i likhet med flygförvaltningen beräknat prisstegringsbeloppet på årskvoterna.»

Vid bifall till vad departementschefen i det föregående anfört kommer kostnadsramen för sjuårsperioden 1952/59 att uppgå till 1 769,5 miljoner kronor enligt ovanstående sammanställning (beloppen i miljoner kronor).

Flygförvaltningen har beräknat att för budgetåret 1952/53 erfordras bemyndigande och betalningsanslag om 385 miljoner kronor respektive 320 miljoner kronor. Med hänsyn till vad i det föregående anförts räknar departementschefen för budgetåret 1952/53 med ett beställningsbemyndigande om 380 miljoner kronor och ett betalningsanslag av 320 miljoner kronor.

Vid bifall till vad departementschefen här räknat med komma den 30 juni 1953 beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(401 + 380 - 320 =)$ 461 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Utskottet. I valet mellan att förstärka jaktflyget och att ersätta äldre flygmateriel har chefen för flygvapnet förordat sistnämnda alternativ och i anslutning härtill föreslagit, att ett antal flygplan av typ 29 anskaffas för att ersätta flygplan av typ 18 B, vilka icke längre anses uppfylla uppställda fordringar och dessutom på grund av hög förslitning komma att kräva betydande underhållskostnader. Förslaget i fråga, som icke påverkar storleken av försvarsorganisationen och icke kräver någon utbyggnad av flygindustrien, synes vara till fyllest motiverat. Utskottet vill alltså tillstyrka detsamma. Kostnadsramen torde i enlighet härmed böra ökas med 92,9 miljoner kronor.

Enligt beslut av 1950 års riksdag vid dess höstsession och av 1951 års riksdag skall luftbevakningen utbyggas utöver vad som tidigare förutsatts. Erforderliga årskostnader för materielens förnyelse föreslås nu skola inräknas i kostnadsramen. Mot härvid föreslaget belopp, 17,2 miljoner kronor, synes icke något vara att erinra.

Vad beträffar frågan om vidgande av kostnadsramen för att täcka prisstegringar synas departementschefens beräkningar härvidlag böra godtagas. De totala kostnaderna för anskaffningsplanen böra alltså för ändamålet ökas med i runt tal 525 miljoner kronor.

Vid sin granskning av departementschefens beräkningar i övrigt har utskottet ej heller funnit något vara att erinra. Utskottet vill alltså föreslå, att riksdagen för nästa budgetår lämnar ett beställningsbemyndigande av 380 miljoner kronor och anvisar ett betalningsanslag av 320 miljoner kronor.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker de i ämnet väckta motionerna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 252 och II: 333,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952 förordats medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 380 000 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 320 000 000 kronor.

108:o) **Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 119, s. 169—172) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 48 000 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att de beräkningar rörande nu ifrågasvarande anslag, som legat till grund för anslagsäskandena i 1951 års statsverksproposition, synas icke ha varit riktiga. Då verksamheten vid flygvapnet under budgetåret 1950/51 nu kan överblickas och med ledning därav mera tillförlitliga beräkningar kunna göras för innevarande budgetår, visar det sig att kostnaderna för sistnämnda budgetår komma att bli betydligt högre än som ursprungligen beräknats. Detta förhållande sammanhänger — förutom med de allmänna kostnadsstegringarna — främst med den successiva övergången till reaktionsdrivna flygplan. Drivmedelskostnaderna för dessa flygplan äro i allmänhet väsentligt högre per flygtimme än för propellerdrivna plan. Även underhållskostnaderna för reaplanen ha befunnits bli större än för andra flygplan.

En väsentlig del av den av flygförvaltningen för innevarande budgetår beräknade kostnadsökningen sammanhänger emellertid med att flygträningen äger rum efter ett övningsprogram som förutsätter avsevärt flera flygtimmar än som kunna anses inbegripna i anslaget. Enligt de normer för flygtidsberäkningen, som år 1948 fastställdes av statsmakterna, skulle flygtiden under innevarande budgetår uppgå till i runt tal 151 000 flygtimmar. Chefen för flygvapnet har emellertid år 1950, med ledning av vunna erfarenheter, fastställt nya normer, innebärande att flygtiden för detta budgetår ökas med omkring 10 000 timmar. Då den utökade flygutbildningen anses oundgängligen erforderlig för att personalen skall kunna uppnå en bl. a. ur säkerhetssynpunkt godtagbar flygskicklighet, anser departementschefen sig icke kunna motsätta sig att de nya normerna för framtiden läggas till grund för anslagsberäkningarna.

För nästa budgetår anser departementschefen sig, under hänvisning till vad nyss anförts, böra godtaga av flygförvaltningen beräknat antal flygtimmar, 170 000.

De faktorer, som enligt det föregående öka medelförbrukningen under innevarande budgetår, göra sig i än högre grad gällande under nästa budgetår. Medelsanvisningen för sistnämnda budgetår måste därför höjas väsentligt över det belopp som vid bifall till departementschefens i proposition nr 2 framlagda förslag kommer att stå till förfogande för innevarande budgetår. Departementschefen anser sig böra beräkna medelsanvisningen för nästa budgetår till 75 000 000 kronor, innebärande en anslagshöjning av 27 000 000 kronor.

Utskottet har ansett sig på av departementschefen anförda skäl böra godtaga beräkningarna i fråga om antalet flygtimmar. Förslaget i övrigt

synes jämväl kunna tillstyrkas. Detta medför en anslagshöjning av 27 000 000 kronor. Under åberopande härav och under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag om anvisande under förevarande anslagsrubrik av ett tilläggsanslag för innevarande budgetår å 13 200 000 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 000 kronor.

109:o) *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 120, s. 172 och 173) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 150 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 500 000 kronor.

Flygförvaltningen har föreslagit en höjning av anslaget dels med 1 000 000 kronor för ökade distributionskostnader och materielpriser, dels ock med 3 300 000 kronor för drivmedelsmaterielutrustning i berghangarer, lagringscisterner vid vissa flygfält, järnvägs-cisternvagnar och filteranordningar för tankbilar.

Departementschefen har funnit angeläget, att de föreslagna engångsanskaffningarna av drivmedelsutrustning genomföras utan alltför stor tidsutdräkt. En långsammare anskaffningstakt än den flygförvaltningen utgått från har dock synts ofrånkomlig. Departementschefen har i anslutning härtill förordat, att för ändamålet avses ett belopp av 1 000 000 kronor. Med hänsyn till prisstegringar böra härtill komma 200 000 kronor. Det sammanlagda beloppet, 1 200 000 kronor, har synts böra uppföras som ett särskilt reservationsanslag.

Beträffande de av flygförvaltningen föreslagna anslagshöjningarna i övrigt har departementschefen ansett desamma kunna begränsas till 650 000 kronor, varför förevarande anslag alltså skulle uppföras med 2 150 000 kronor.

Utskottet anser sig böra biträda departementschefens förslag om anvisande av 1 200 000 kronor för av flygförvaltningen föreslagna engångsanskaffningar av drivmedelsutrustning ävensom att beloppet anvisas under ett särskilt reservationsanslag. Härom gör utskottet hemställan under närmast efterföljande punkt.

Mot beräkningen av anslaget till drivmedelsförråd m. m. synes utskottet icke något vara att erinra, varför det äskade anslaget tillstyrkes.

Med avseende å nu förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 150 000 kronor.

110:o) **Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** Under åberopande av vad utskottet anfört under nästföregående punkt får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121, s. 173) hemställa, att riksdagen må till *Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

FASTIGHETER.

111:o) **Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (propositionen nr 1, bilaga 6, punkt 122, och propositionen nr 51) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 117), varom utskottet velat här

erinra.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD.

112:o) **Flygvapnet: Understöd åt privatflyget.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 123, s. 174) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Petrén m. fl.* (I: 61) och den andra inom andra kammaren av herr *Sundström m. fl.* (II: 84), hemställts, att riksdagen måtte under förevarande anslagsrubrik för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 61.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 300 000 kronor.

Förevarande anslag, som för vardera av budgetåren 1946/47 och 1947/48 var uppfört med 390 000 kronor, minskades med beaktande av tillgängliga reservationer — vilka uppkommit till följd av att verksamheten inom privatflyget huvudsakligen på grund av materielsvårigheter måst inskränkas — till 350 000 kronor för budgetåret 1948/49 och till 300 000 kronor fr. o. m. budgetåret 1949/50.

Luftfartsstyrelsen, som i ärendet samrätt med chefen för flygvapnet, har i enlighet med förslag av Svenska Aeroklubben hemställt, att anslaget höjes med 100 000 kronor. Aeroklubben avsåg att verksamheten skulle bedrivas enligt de riktlinjer och i den omfattning som förutsatts av 1942 års flygutredning. Det vore nödvändigt att den materiel, som disponerades av flygklubbarna, underhölles och ersattes. Genom den såväl absoluta som relativa minskning, som anslaget under senare år undergått, föreläge betydande svårigheter för verksamhetens bedrivande på ett sätt som motsvarade de av flygutredningen uppställda, av statsmakterna godkända riktlinjerna.

Chefen för flygvapnet har i skrivelse den 6 september 1951 bl. a. framhållit, att aeroklubbens verksamhet vore av stor betydelse för flygvapnets rekrytering.

Departementschefen har ansett sig icke kunna tillstyrka, att anslaget höjes.

Utskottet. Avsikten med statsunderstödet till den motorlösa flygningen är att underlätta flygvapnets rekrytering. Utskottet vill i anslutning härtill erinra om att föregående års riksdag med hänsyn till att rekryteringen av flygförarpersonal icke ansågs tillräcklig beslutat, att reservofficerare i flygförartjänst skulle utbildas och antagas i syfte att tillförsäkra flygvapnet en i möjligaste mån betryggande tillgång på flygförare. Härjämte må framhållas, att utskottet i det föregående tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om en höjning med 40 000 kronor av anslaget till flygvapnets rekryteringskostnader för nästa budgetår. Utskottet anser skäl tala för att avvakta resultatet av nu nämnda åtgärder, innan ställning tages till frågan om en höjning av förevarande anslag. Utskottet är därför icke berett tillstyrka det motionsvis gjorda yrkandet om förstärkning av anslaget till privatflyget. Det förtjänar i detta sammanhang omnämnas, att mer än hälften av sistnämnda anslag åtgår för bestridande av administrationskostnader.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 61 och II: 84, till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

Vissa för försvaret gemensamma ändamål.

SJÖKARTEVERKET.

113:o) *Sjökarteverket: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 124, s. 175—178) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för sjökarteverket, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Sjökarteverket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 912 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels en inom andra kammaren av fröken *Vinge* och herr *Lindberg* väckt motion (II: 108), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att, utöver i statsverkspropositionen framställda förslag, på personalförteckningen för sjökarteverket uppföres en tjänst för kansliskrivare i lönegrad Ca 15 i utbyte mot en tjänst för kanslibiträde i lönegrad Ca 11,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Lindberg* och *Anderson* i Sundsvall väckt motion (II: 237), vari hemställts, att riksdagen måtte be-

sluta, att befattningen som föreståndare för sjökarteverkets kontrollstation i Sundsvall omändras till en icke-ordinarie tjänst med halvtidstjänstgöring i lönegrad 24, eller, därest riksdagen finner så lämpligare, att arvodet till föreståndaren fastställas till 6 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 776 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i propositionen 1952:14 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. har departementschefen föreslagit, att på personalförteckningen uppföras en tjänst för kansliskrivare i Ca 15 i stället för en kanslibiträddestjänst i Ca 11 och en kanslibiträddestjänst i Ca 11 i stället för en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 samt att medel beräknas för en kansliskrivartjänst i Ce 15 och en kontoristtjänst i Ce 13 i stället för två kanslibiträddestjänster i Ce 11.

Vidare har föreslagits, att arvoden till kontrollstationsföreståndarna i Sundsvall och Kalmar (nu 3 000 kronor respektive 900 kronor för år) höjas till respektive 5 000 kronor och 1 000 kronor ävensom att två arvoden å 720 kronor till militärassistenter höjas till 780 kronor.

Utöver den höjning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, som föranledes av förenämnda lönegradsuppflyttningar av två kanslibiträddestjänster i Ce 11, har departementschefen förordat, att anslagsposten uppräknas med 5 000 kronor.

I övrigt har räknats allenast med automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet. Å personalförteckningen för sjökarteverket finnes uppförd bl. a. en tjänst för kanslibitråde i Ca 11. Innehavaren av denna tjänst har att ombesörja diarietföringen av allmänna ärenden utom upphandlingsärenden, föra verkets tjänstematrikel med tillhörande semester- och tjänstledighetsredovisning samt med biträde av ett kontorsbiträde, som tillika är telefonist, utföra huvuddelen av verkets maskinskrivningsarbete.

1947 års biträdesutredning har i betänkande den 10 oktober 1951 angående anställningsförhållandena för viss biträdespersonal i statens tjänst framlagt förslag bl. a. till allmänna riktlinjer för ifrågavarande personals lönegradsplacering samt därvid förordat, att kansliskrivartjänst bör avses för verksregistrator, där ej på grund av verkets omfattning eller andra omständigheter registratorsgöromålen äro att anse såsom särskilt kvalificerade. I propositionen 1952: 14 har sedermera detta förslag med vissa jämkningar underställts riksdagen för godkännande. I propositionen har vidare framlagts förslag till ändrad lönegradsplacering i enlighet med angivna riktlinjer för biträdestjänster vid bl. a. sjökarteverket. Ifrågavarande proposition har godkänts av riksdagen.

I motionen II: 108 har — under framhållande av att angivna riktlinjer äro tillämpliga å nu ifrågavarande kanslibiträddestjänst — hemställts, att denna tjänst uppflyttas till kansliskrivartjänst i Ca 15.

Det vill förefalla utskottet, som om med tillämpning av berörda riktlinjer kanslibiträdestjänsten skulle kunna uppflyttas till kansliskrivartjänst i 15 lönegraden. Utskottet anser sig emellertid icke berett att på föreliggande utredning förorda förbättrad löneställning för kanslibiträdestjänsten utan förutsätter, att Kungl. Maj:t underkastar frågan förnyade övertväganden och, om så skulle finnas påkallat, för nästa års riksdag framlägger förslag i ämnet. Av det anförda följer, att utskottet icke kan biträda motionen II: 108.

Departementschefen har föreslagit löneförbättringar för viss personal vid sjökarteverket. Sålunda har bl. a. förordats en höjning av det till föreståndaren för verkets kontrollstation i Sundsvall utgående arvodet från 3 000 kronor till 5 000 kronor för år. Jämväl utskottet finner en arvodesförstärkning vara i detta fall motiverad. Med hänsyn till vad i motionen II: 237 anförts kan det dock synas, som om en ytterligare höjning av arvodet måhända icke vore helt obefogad. Det är emellertid icke möjligt för utskottet att utan en ingående prövning av arten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som ankomma på denne befattningshavare, bedöma detta lönespörsmål. Då viss tvekan torde kunna råda beträffande skäligheten av den föreslagna arvodesavvägningen förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t låter underkasta denna fråga förnyad prövning och, om så skulle befinnas påkallat, för nästa års riksdag framlägger det förslag, vartill en dylik undersökning kan föranleda. Härav följer, att utskottet icke nu kan biträda berörda motion.

Kungl. Maj:ts under förevarande punkt i övrigt framlagda förslag ha icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna II: 108 och II: 237,

a) på personalförteckningen för sjökarteverket uppföra en tjänst för kansliskrivare i lönegrad Ca 15 och ur förteckningen utesluta en tjänst för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	408 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 560
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	215 000
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	81 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	197 440

Summa kronor 912 000

c) till *Sjökarteverket*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 912 000 kronor.

114:o) **Sjökarteverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 125, s. 178 och 179), innebärande en främst av ökade utgifter för sjökort och allmänna kostnadsstegringar föranledd anslagshöjning av 106 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 406 000 kronor.

115:o) **Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 126, s. 179—182), innebärande en främst av allmänna kostnadsstegringar betingad anslagshöjning av 180 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

116:o) **Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127, s. 182), innebärande en anslagshöjning av 8 000 kronor med hänsyn till den ökade belastning på anslaget, som blivit en följd av den svenska kronans devalvering, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 kronor.

KRIGSARKIVET.

117:o) **Krigsarkivet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 128, s. 182—184) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för krigsarkivet, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Krigsarkivet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 188 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 153 000 kronor.

Departementschefens förslag innebär, att en arkivarietjänst i Ce 26 uppflyttas till tjänst för förste arkivarie i Ce 29 samt att en kansliskrivartjänst i Ce 15 ordinariesättes. I övrigt räknas allenast med automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) på personalförteckningen för krigsarkivet uppföra tjänster för en förste arkivarie i lönegrad Ce 29 och för en kansliskrivare i lönegrad Ca 15 samt ur förteckningen utsluta en tjänst för arkivarie i lönegrad Ce 26;

b) fastställa följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	52 400
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	34 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	77 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 000
	<hr/>
	Summa kronor 216 800

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	28 800
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 188 000

c) till *Krigsarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 188 000 kronor.

118:o) **Krigsarkivet: Omkostnader. Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 129 och 130, s. 184 och 185), innebärande beträffande förstnämnda anslag en ökning med 4 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Krigsarkivet*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 29 000 kronor;

b) till *Krigsarkivet*: *Samlingars konservering m. m.* ett reservationsanslag av 1 900 kronor.

ARMÉMUSEUM.

119:o) **Armémuseum: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 131, s. 185—187) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för armémuseum, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Armémuseum: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 114 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 89 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att tjänsten för styresman för armémuseum uppflyttas till Ca 33. I övrigt räknas allenast med automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) i personalförteckningen för armémuseum utbyta tjänsten för styresman i lönegrad Ca 30 mot en tjänst för styresman i lönegrad Ca 33;

b) fastställa följande avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	61 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	25 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	27 100
	Summa kronor 114 000

c) till *Armémuseum*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 114 000 kronor.

120:o) *Armémuseum*: *Omkostnader*. *Armémuseum*: *Samlingars konservering m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 132 och 133, s. 187 och 188), innebärande anslagshöjningar med beträffande förstnämnda anslag 5 000 och beträffande sistnämnda anslag 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Armémuseum*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 25 000 kronor;

b) till *Armémuseum*: *Samlingars konservering m. m.* ett reservationsanslag av 12 000 kronor.

FÖRSVARETS SOCIALBYRÅ.

121:o) *Försvarets socialbyrå*: *Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135, s. 189—191), innebärande en av automatiska kostnadsförändringar betingad anslagshöjning av 33 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets socialbyrå, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	22 600
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	8 200
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	122 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	48 280
	Summa kronor 208 580

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, förslagsvis	6 580
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 202 000

b) till *Försvarets socialbyrå: Avlöningar för budgetåret 1952/53* anvisa ett förslagsanslag av 202 000 kronor.

122:o) **Försvarets socialbyrå: Omkostnader. Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 136 och 137, s. 191—193), innebärande anslagshöjningar beträffande förstnämnda anslag med 25 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag med 100 000 kronor med hänsyn till ökad omfattning av civilanställningsverksamheten och höjning av stipendier till visst avgånget manskap vid yrkesutbildning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Försvarets socialbyrå: Omkostnader* ett förslagsanslag av 130 000 kronor;

b) till *Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder* ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

FÖRSVARETS LÄROVERK.

123:o) **Försvarets läroverk: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 138, s. 193—195) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Försvarets läroverk: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 685 000 kronor

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 585 000 kronor.

Departementschefen föreslår höjning av arvoden till en bibliotekarie med 300 kronor till 1 900 kronor och till en underofficer ur marinen med 120 kronor till 1 560 kronor. I anledning av sistnämnda förslag har anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förutsatts skola uppräknas med 120 kronor.

Övriga föreslagna kostnadsförändringar äro i huvudsak automatiska.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag föranleder icke annan erinran från utskottets sida än att kostnaderna för höjning av arvodet till underofficer ur marinen torde i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår böra belasta anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i stället för anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. I enlighet härmed torde det av Kungl. Maj:t för icke-ordinarieposten beräknade beloppet böra höjas med 120 kronor till (162 000 + 120 =) 162 120 kronor och det av Kungl. Maj:t för arvodesposten beräknade beloppet minskas med 120 kronor till (5 020 — 120 =) 4 900 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	358 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	162 120
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	159 980
	<hr/>
	Summa kronor 685 000

b) till *Försvarets läroverk*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 685 000 kronor.

124:o) *Försvarets läroverk*: **Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 139, s. 195 och 196), innebärande en anslagshöjning av 13 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets läroverk*: **Omkostnader** för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

FÖRSVARETS BREVSKOLA.

125:o) *Försvarets brevskola*: **Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 140, s. 196 och 197) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till *Försvarets brevskola*: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 85 000 kronor.

Departementschefen föreslår, under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i propositionen 1952: 14 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m., att en befintlig kanslibitträdestjänst i Ce 11 utbytes mot en kansliskrivartjänst i Ce 15.

Vidare föreslås ett utbildningsarvode om 1 440 kronor vid brevskolan höjt med 120 kronor till 1 560 kronor.

I övrigt räknas allenast med automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet får — under erinran om att riksdagen numera godkänt förenämnda proposition 1952: 14 — tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag under förvarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	26 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 560
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	50 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	22 040
Summa kronor	100 000

b) till *Försvarets brevskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

126:o) **Försvarets brevskola: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 141, s. 197 och 198), innebärande en anslagshöjning av 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets brevskola: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

SJUKVÅRDSMATERIEL M. M.

127:o) **Sjukvårdsmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 142, s. 198 och 199), innebärande en anslagshöjning av 500 000 kronor, beroende i huvudsak på beräknad ökning av antalet tjänstgöringsdagar och beräknade prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

128:o) **Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 143, s. 199—201) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 700 000 kronor.

De medel, som under de tre senaste budgetåren anvisats under detta anslag, ha tillåtitt förhållandevis stora anskaffningar av sjukvårdsmateriel och läkemedel. Trots detta föreliggande fortfarande stora brister i detta hänseende. Departementschefen finner det angeläget att ytterligare medel nu anvisas för täckande av de mest påtagliga bristerna men kan icke förorda, att för nästkommande budgetår anvisas högre belopp än 2 000 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSFÖRRÅD.

129:o) **Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 144, s. 201—203), innebärande förutom automatiska kostnadsförändringar att medel beräknats för nya tjänster från och med den 1 januari 1953 för en förrådsunderofficer i 1:20, en förrådsman i Ce 9 samt ett biträde för skriv- och kontorsgöromål vid det nya centralförrådet för andra militärområdet och Norrlandskustens marindistrikt, får utskottet — under erinran att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 218 000 kronor — hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	25 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	35 700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	138 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	64 600
	<hr/>
	Summa kronor 294 700

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	29 700
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 265 000

b) till *Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 kronor.

130:o) **Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 145, s. 203 och 204), innebärande en anslagshöjning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

GARNISONSSJUKHUSEN.

131:o) **Garnisonssjukhusen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 146, s. 204—209) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för garnisonssjukhusen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för garnisons-

sjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Garnisonssjukhusen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 140 000 kronor.

Departementschefens förslag innebär *dels* att följande beställningar (tjänster) uppflyttas, nämligen bataljonsläkarbeställningen i Ca 25 vid garnisonssjukhuset i Karlsborg till regementsläkarbeställning i Ce 29, fyra tjänster för underläkare i Cg 25 vid garnisonssjukhusen i Skövde, Eksjö, Sollefteå och Boden till förste underläkartjänster i Cg 26, en maskinisttjänst i Ca 16 till tjänst för maskinmästare i Ca 19 samt en tjänst för eldare av 1. klassen i Ca 11 till reparatörstjänst i Ca 13, *dels ock* att vid garnisonssjukhuset i Boden inrättas en regementsläkarbeställning i Ca 29 och en underläkartjänst i Cg 25. Den ordinarie bataljonsläkarbeställningen vid garnisonssjukhuset i Karlsborg, å vilken beställning enligt departementschefen vikariatslöneförordnande icke bör få meddelas, förutsättes skola indragas vid uppkommande vakans. Vidare föreslås två för garnisonssjukhuset i Boden avsedda kontorsbiträdestjänster i Ca 8 skola tillkomma jämlikt bestämmelserna om reglerad befordringsgång för viss biträdespersonal.

Kungl. Maj:t har i propositionerna 1951: 214 och 1951: 227 framlagt förslag om bl. a. förhöjd lönegradsplacering för lägre vård- och ekonomipersonal, för sjuksköterske- och barnmorskeutbildad personal samt för köksföreståndare. Förslagen ha godkänts av riksdagen (skr. 1951: 378). I anledning härav räknar departementschefen för nästa budgetår under förevarande anslag med ett ökat medelsbehov av omkring 235 000 kronor. Vidare föreslås i anslutning härtill på personalförteckningen för garnisonssjukhusen skola uppföras en tjänst för första föreståndarinna i Ca 21 i utbyte mot en motsvarande tjänst i Ca 19 samt 36 tjänster för översköterskor i Ca 14 i utbyte mot motsvarande tjänster i Ca 12.

Det förutsättes liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva behovet av extra och lägre extra ordinarie personal vid garnisonssjukhusen. För ändamålet räknas med ett ökat medelsbehov av i runt tal 100 000 kronor.

Inflytande vårdavgifter ha för budgetåret 1952/53 beräknats uppgå till 6 400 000 kronor, varav 4 320 000 kronor ansetts böra redovisas under förevarande anslag mot 3 375 000 kronor för innevarande budgetår.

Utskottet har icke något att erinra mot de föreslagna förändringarna i personalförteckningen liksom ej heller mot den verkställda beräkningen av avlöningsstaten.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) *dels* på personalförteckningen för garnisonssjukhusen uppföra ytterligare tjänster för en regementsläkare i lönegrad

Ca 29, en regementsläkare i lönegrad Ce 29, en första föreståndarinna i lönegrad Ca 21, en maskinmästare i lönegrad Ca 19, 36 översköterskor i lönegrad Ca 14, en reparatör i lönegrad Ca 13 och två kontorsbiträden i lönegrad Ca 8, dels ock ur förteckningen utesluta tjänster för en första föreståndarinna i lönegrad Ca 19, en maskinist i lönegrad Ca 16, 36 översköterskor i lönegrad Ca 12 samt en eldare av 1. klassen i lönegrad Ca 11;

b) fastställa följande avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	400 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	65 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	225 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 680 000
5. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	150 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 020 000
	<hr/>
	Summa kronor 4 540 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	59 000
Ersättning från pensionsstyrelsen för lön åt läkare vid reumatikeravdelningen vid garnisonssjukhuset i Boden, <i>förslagsvis</i>	21 000
Vårdavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 320 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 140 000

c) till *Garnisonssjukhusen*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

132:o) **Garnisonssjukhusen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 147, s. 210), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

133:o) **Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 148, s. 210—212), innebärande förutom automatiska kostnadsförändringar att de båda arvodes-

tjänsterna för läkare vid venerologiska avdelningen respektive röntgen- och ljusavdelningen utbytas mot regementsläkarbeställningar i Ce 29 ävensom att arvodet till ögonläkare höjes från 4 476 kronor till 5 376 kronor, får utskottet — under erinran att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 230 000 kronor — hemställa,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar uppföra två beställningar för regementsläkare i lönegrad Ce 29;

b) fastställa följande avlöningsstat för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	28 500
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	8 600
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	181 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	68 200
	<hr/>
	Summa kronor 296 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	6 500
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 290 000

c) till *Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 290 000 kronor.

MILITÄRAPOTEKET.

134:o) *Militärapoteket: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 149, s. 213—216) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Militärapoteket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 310 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 249 000 kronor.

För nästa budgetår har under anslaget räknats med medel för en farmacie kandidat i Cg 19, vilken f. n. avlönas från fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att framtiden pröva i vad mån behovet av denna tjänst kommer att föreligga även efter utgången av budgetåret 1951/52.

Vidare har räknats med att en tjänst för förrådsman i Cg 9 utbytes mot en dylik tjänst i Ce 9, att, i anledning av beslut vid 1951 års riksdag, fyra ekonomibiträden, varav två i Ce 2 och två i Ce 3, uppflyttas till Ce 5 samt att tjänster inrättas för ytterligare ett apoteksbiträde i Cg 8 och ett ekonomibiträde i Ce 5.

Den förordade anslagsförändringen betingas i övrigt av automatiska kostnadsförändringar samt beräknad ökning av inflytande inkomstmedel.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ...	19 500
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	8 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	315 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	109 300
	Summa kronor 452 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	6 500
Överskott på förrådstitel, <i>förslagsvis</i>	136 000
	Nettoutgift kronor 310 000

b) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 310 000 kronor.

135:o) **Militärapoteket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150, s. 216 och 217), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärapoteket*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 57 000 kronor.

FÖRSVARETS TANDVÅRD.

136:o) **Försvarets tandvård: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 151, s. 217 och 218), innebärande förutom automatiska kostnadsförändringar att fyra tjänster för poliklinikföreståndare i Cg 21 inrättas, får utskottet — under erinran att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 1 030 000 kronor — hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	960 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	310 000
	Summa kronor 1 270 000

b) till *Försvarets tandvård*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 270 000 kronor.

137:o) *Försvarets tandvård: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 152, s. 218 och 219), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets tandvård: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 kronor.

CENTRALA VÄRNPLIKTSBYRÅN.

138:o) *Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 153, s. 219—223) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för centrala värnpliktsbyrån, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Centrala värnpliktsbyrån: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 545 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 440 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i propositionen 1952:14 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. har departementschefen föreslagit *dels* att tjänsterna för expeditionsföreståndare (registrator) vid chefsexpeditionen samt föreståndare för respektive stansningsarbetet, de centrala nummerregistren och maskinoperatörsarbetet inom statistikdetaljen, nu kanslibiträden i Ce 11, uppflyttas till kontoristtjänster i Ce 13, *dels* att tjänsterna som föreståndare för korrespondensgruppen inom statistikdetaljen, för materielförrådet inom tekniska detaljen och för personalprovningdetaljen samt för biträdande föreståndare för stansningsarbetet respektive de centrala nummerregistren inom statistikdetaljen, nu kontorsbiträdestjänster i Ca 8, uppflyttas till kanslibiträdestjänster i Ce 11, *dels ock* att tjänsten för föreståndare för trupperregistrets arbetsordergrupp, nu biträde för skriv- och kontorsgöromål, uppflyttas till kanslibiträdestjänst i Ce 11. Därvid har förutsatts, att vikarier för ifrågasvarande kontorsbiträden icke förordnas.

Vidare har föreslagits, att en befintlig arvodesbefattning för aktuarie (expeditionsofficer) i 1:29, avsedd för marin- och flygdetaljen, uppflyttas till 1:31, ävensom att ytterligare sju ordinarie kontorsbiträdestjänster inrättas.

För arvoden till sakkunniga vid personalprövningsdetaljen och förhöjning i överensstämmelse med vad departementschefen anført under försvarsdepartementets avlöningsanslag av ett stabsarvode, som utgår från nu förevarande anslag, har räknats med en ökad medelsanvisning av 10 100 kronor.

Anslagshöjningen i övrigt föranledes av automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet får — under erinran att riksdagen numera godkänt förenämnda proposition 1952: 14 — tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för centrala värnpliktsbyrån uppföra ytterligare sju tjänster för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	137 500
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	81 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	35 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	220 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	140 000
	<u>Summa kronor 614 000</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	69 000
	<u>Nettoutgift kronor 545 000</u>

c) till *Centrala värnpliktsbyrån*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 545 000 kronor.

139:o) *Centrala värnpliktsbyrån*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 154, s. 223 och 224), innebärande en av belastningen på anslagsposten Sjukvård m. m. och av de allmänna prisstegringarna föranledd anslagshöjning med 35 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centrala värnpliktsbyrån*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

140:o) **Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 155, s. 224—226), innebärande en anslagsökning av 32 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 165 000 kronor.

INSKRIVNINGSVÄSENDET.

141:o) **Inskrivningskostnader. Inskrivningsrådet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 156 och 157, s. 226), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Inskrivningskostnader* ett förslagsanslag av 500 000 kronor;

b) till *Inskrivningsrådet* ett anslag av 8 000 kronor.

VISSA ÖVRIGA GEMENSAMMA ÄNDAMÅL.

142:o) **Vissa specialundersökningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 158, s. 226), innebärande en anslagshöjning av 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa specialundersökningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kronor.

143:o) **Personalvårdsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 159, s. 227—229) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehäft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hansson m. fl.* (I: 22) och den andra inom andra kammaren av herr *Nyberg m. fl.* (II: 30), i vilka hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1952/53 bevilja stiftelsen Militärhemmet i Karlskrona ett anslag av 20 000 kronor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Weiland m. fl.* (I: 23) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i *Bogla m. fl.* (II: 29), i vilka hemställts, att riksdagen måtte under rubriken *Personalvårdsverksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa 120 000 kronor såsom bidrag till soldathemsverksamheten,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mogård* (I: 184) och den andra inom andra kammaren av herr *Håstad m. fl.* (II: 242), i vilka hemställts *dels* att riksdagen måtte under anslaget »*Personalvårdsverksamhet*» anvisa ytterligare 36 400 kronor för

i motionerna angivna ändamål — nämligen 6 000 kronor för utbildning samt för handböcker, facklitteratur m. m., 16 400 kronor för elevbiblioteken, 10 000 kronor för kurs för förbandsbibliotekarier samt 4 000 kronor för upplysnings- och personalvårdsnämndens verksamhet — *dels ock* att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att snarast möjligt förslag måtte föreläggas riksdagen om åtgärder i avsikt att tillgodose behovet av arbetskraft för den centrala ledningen av försvarets personalvårdsverksamhet.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 30, II: 29 och II: 242.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 125 000 kronor.

Chefen för försvarsstaben har hemställt, att anslaget höjes med 115 000 kronor enligt följande.

1. Ökat bidrag till soldathemsverksamhet	60 000
2. Ökade kostnader för upplysnings- och personalvårdsnämndens verksamhet	4 000
3. Höjda traktamenten, taxor och priser	3 000
4. Bidrag till stiftelsen Militärhemmet i Karlskrona	20 000
5. Kurs för förbandsbibliotekarier	10 000
6. Elevbibliotek vid vissa av krigsmaktens skolor	18 000

Försvarets civilförvaltning har beträffande föreslaget bidrag till stiftelsen Militärhemmet i Karlskrona erinrat om att 1944 års riksdag anvisat 200 000 kronor såsom bidrag till anordnande av lokaler för Militärhemmet. Vid anmälan av anslagsfrågan förutsatte föredragande departementschefen, att anspråk på ytterligare bidrag av statsmedel utöver angivna belopp av 200 000 kronor icke komme att framställas samt att statsverket icke iklädde sig några ytterligare förpliktelser beträffande verksamhetens finansierande. Civilförvaltningen har med hänsyn till de kostnadsstegringar, som inträffat efter det nämnda anslag beviljades, ansett de ekonomiska förutsättningarna för Militärhemmets drift ha kommit i ett annat läge än vad ursprungligen beräknats. Det syntes civilförvaltningen rimligt, att visst statsbidrag lämnades stiftelsen, därest det skulle visa sig ofrånkomligen nödvändigt för verksamhetens upphållande; i samband härmed har ämbetsverket erinrat om att liknande bidrag utginge till motsvarande inrättningar på andra förlägningsorter.

För egen del har departementschefen — med hänsyn till att det, när stiftelsen Militärhemmet i Karlskrona vid 1944 års riksdag tillerkändes statsbidrag för uppförande av lokaler, förutsattes att statsverket, utöver nämnda bidrag, icke iklädde sig några förpliktelser beträffande verksamhetens finansierande— ansett sig icke böra tillstyrka, att medel nu beräknas för bidrag till Militärhemmets drift. Ej heller försvarsstabschefens förslag

i övrigt om höjning av anslaget har departementschefer ansett sig kunna tillstyrka. Då departementschefen vidare icke kunnat förorda framlagt förslag om att särskilda medel beräknas under anslaget för bidrag till Kronprinsessan Victorias örlogshem, har departementschefen föreslagit att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Utskottet. Vad först beträffar det i motionerna I: 22 och II: 30 gjorda yrkandet om statsbidrag till stiftelsen Militärhemmet i Karlskrona vill utskottet erinra, att, då riksdagen år 1944 anvisade 200 000 kronor såsom bidrag till anordnande av lokaler för militärhemmet, det förutsattes, att statsverket icke skulle ikläda sig några ytterligare förpliktelser beträffande verksamhetens finansierande. Framhållas må, att enligt då gjorda kalkyler byggnadskostnaderna beräknades till 1 100 000 kronor. Med hänsyn till sedermera inträffade fördyringar uppskattas merkostnaderna för bygget till omkring 400 000 kronor. Av det anförda framgår, att de ekonomiska förutsättningarna för Militärhemmets drift kommit i ett annat läge än vad ursprungligen beräknats. Försvarets civilförvaltning har med anledning härav tillstyrkt, att statsbidrag lämnas stiftelsen. Det må framhållas, att alla flottan tilldelade värnpliktiga — omkring 3 600 man per år — samlas i Karlskrona. Härtill komma i runt tal 600 värnpliktiga vid därvarande kustartilleriregemente. Som bidrag till trivseln för de stora kontingenter värnpliktiga från hela landet, som sålunda utbildas i Karlskrona, har Militärhemmet en betydelsefull uppgift att fylla. Då enligt vad utskottet inhämtat det för verksamhetens uppehållande är ofrånkomligen nödvändigt, att staten träder hjälpande emellan och härtill kommer att bidrag av statsmedel för närvarande utgår till motsvarande inrättningar på andra förläggningssorter, synes utskottet skäl tala för ett tillmötesgående av det motionsvis gjorda yrkandet. Utskottet är dock icke berett att för Militärhemmet tillstyrka högre bidrag än det som nu utgår till Drottning Victorias örlogshem i Stockholm eller 15 000 kronor.

I motionerna I: 23 och II: 29 har yrkats, att anslaget uppräknas med 55 000 kronor för att möjliggöra en höjning av bidragen till soldathemsverksamheten. Utskottet vill i anledning härav erinra om att försvarets personalbehandlingsutredning i ett den 3 oktober 1950 dagtecknat betänkande I framlagt förslag till lokal och regional organisation för personaltjänsten vid försvaret. Utredningen har i betänkandet vidare angivit vissa allmänna riktlinjer för arbetskraftsbehovet inom en central organisation. Slutligt förslag rörande det centrala organet har emellertid ännu icke framlagts av utredningen.

Den gagnande verksamhet, som bedrivs vid soldathemmen, motiverar jämväl enligt utskottets mening ökat stöd från statens sida. Då emellertid soldathemsverksamheten i viss mån sammanhänger med frågan om organisation av personaltjänsten vid försvaret, vilken fråga alltjämt är

under prövning, anser sig utskottet i avvaktan på resultatet av den pågående utredningen icke böra biträda det motionsvis gjorda yrkandet.

Vad beträffar det i motionerna I: 184 och II: 242 gjorda yrkandet om uppräknig av anslaget med 36 400 kronor för tillgodoseende av olika personalvårdsändamål vill utskottet framhålla, att berörda fråga står i nära sammanhang med förenämnda utredning rörande personaltjänsten vid försvaret. I avbidan på resultatet därav är utskottet icke berett tillstyrka, att åtgärder vidtagas i det i motionerna angivna syftet.

I förenämnda båda motioner I: 184 och II: 242 har vidare föreslagits, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att förslag snarast möjligt måtte föreläggas riksdagen om åtgärder i avsikt att tillgodose behovet av arbetskraft för den centrala ledningen av försvarets personalvårdsverksamhet. Utskottet har anledning förutsätta, att, sedan personalbehandlingsutredningen slutfört sitt uppdrag rörande personaltjänsten vid försvaret, Kungl. Maj:t utan onödig tidsutdräkt förelägger riksdagen det förslag, vartill utredningen kan föranleda. Någon särskild framställning från riksdagens sida på sätt i motionerna hemställts synes utskottet därför icke påkallad.

Utskottet hemställer

a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 22 och II: 30 samt med avslag å motionerna I: 23 och II: 29, I: 184 och II: 242, sistnämnda båda motioner såvitt avser anslaget, till *Personalvårdsverksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor;

b) att motionerna I: 184 och II: 242, såvitt de icke behandlats under a), icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

144:o) **Försvarsupplysning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 160, s. 229 och 230) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 332 av herr *Holmbäck m. fl.* och II: 435 av herr *Ohlin m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag höjes med 10 000 kronor såsom ytterligare bidrag till centralkommittén Folk och Försvar.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 140 000 kronor.

Chefen för försvarsstaben har hemställt, att anslaget höjes med 62 600 kronor.

Departementschefen har — under framhållande av att de allmänna pris- och löneökningarna i avsevärd grad påverka utgifterna för de ändamål, som äro avsedda att tillgodoses med anslaget — ansett anslaget böra höjas.

Med iakttagande av sträng sparsamhet har emellertid medelsbehovet ansetts kunna begränsas till 175 000 kronor.

Utskottet finner sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka, att anslaget höjes med 35 000 kronor. Att, såsom i motionerna I: 332 och II: 435 föreslagits, härutöver uppräknade anslaget med 10 000 kronor kan utskottet icke tillstyrka. Då det liksom hittills torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter angelägenhetsgrad fördela anslagsmedlen för de ändamål, för vilka anslaget avses, föreliggande alltså möjligheter för Kungl. Maj:t att, därest så skulle befinnas påkallat, höja det nu utgående bidraget till centralkommittén Folk och Försvar.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kronor.

145:o) **Fritidsundervisning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 161, s. 231), innebärande en anslagshöjning av 30 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fritidsundervisning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

146:o) **Försvarsfilm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 162, s. 231 och 232), innebärande en av kostnadsstegringar och väsentligt minskad reservationsbehållning å anslaget betingad anslagshöjning av 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsfilm* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 520 000 kronor.

147:o) **Publikations- och blankettryck.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 163, s. 232), innebärande en av anslagsbelastningen betingad höjning med 1 000 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Publikations- och blankettryck* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

148:o) **Lottaorganisationen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 164, s. 233) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 332 av herr *Holmbäck m. fl.* och II: 435 av herr *Ohlin m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag höjes med 100 000 kronor till 700 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Departementschefen har ansett sig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget.

Utskottet. I avvaktan på statsmakternas slutliga ställningstagande till det av kommittén för frivilligt försvarsarbete framlagda förslaget rörande den frivilliga försvarsverksamheten finner sig utskottet under hänvisning tillika till sitt under punkt 57 i det föregående gjorda uttalande rörande anslagen till denna verksamhet icke kunna tillstyrka höjning av nu ifrågasvarande anslag. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

149:o) *Vissa signalförbindelser m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 165, s. 233—235) att dels till *Vissa signalförbindelser m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar å materiel må utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

Chefen för försvarsstaben har anmält behov av medel för signalanläggningar för ett antal fullträffsäkra uppehållsplatser, för komplettering och omläggning av det s. k. orienteringsnätet, för anordnande av försök med flytande kajer, för underhåll m. m. av det för försvarsgrenarna gemensamma krigstelegrafnätet, för anskaffning m. m. av radioutrustning för krigstelegrafnätet samt för anskaffning m. m. av kryptomateriel för försvarsgrenarna. Vidare har försvarsväsendets radioanstalt anmält behov av medel för engångsanskaffning av viss teknisk materiel för radioanstalten.

Departementschefen har tillstyrkt, att för samtliga angivna ändamål anvisas 3 000 000 kronor på tilläggsstat för budgetåret 1951/52 och likaledes 3 000 000 kronor på riksstaten för budgetåret 1952/53 samt att av riksdagen utverkas bemyndigande att därutöver utlägga beställningar intill ett belopp av 1 500 000 kronor. I anslutning till vad i det föregående anförts under krigsmaterielverkets omkostnadsanslag har emellertid förutsatts, att av nu förevarande anslag för budgetåret 1952/53 ett belopp av 45 000 kronor ställes till krigsmaterielverkets förfogande för bestridande av kostnader för signalanordningar. Reservationsbehållningen å det å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisade anslaget Försvarsstaben: Engångsanskaffning av viss materiel m. m., vilket anslag avsetts att användas för delvis samma ändamål för vilka nu äskats medel, har ansetts böra överföras till nu ifrågasvarande anslag.

Utskottet får — under erinran att riksdagen numera till Vissa signalförbindelser m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisat ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor — tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Vissa signalförbindelser m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar å materiel må utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

150:o) **Anskaffning av taggtråd.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 166, s. 235) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av taggtråd* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 9 000 000 kronor.

151:o) **Vissa förrådskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 167, s. 235 och 236), innebärande en av förefintlig reservation å anslaget betingad minskning med 150 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa förrådskostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

152:o) **Borttagande av pansarhinder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 168, s. 236 och 237) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Borttagande av pansarhinder m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

Diverse.

153:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 169 och 170, s. 238) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* ett förslagsanslag av 50 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 504 000 kronor.

154:o) **Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande

ändamål (proposition nr 1, bilaga 6, punkt 171, proposition nr 51) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 117), varom utskottet velat här

erinra.

155:o) **Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk. Ersättning för automobilskatt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 172 och 173, s. 239), innebärande beträffande förstnämnda anslag oförändrad medelsanvisning och beträffande sistnämnda anslag en av ökat fordonsbestånd föranledd höjning med 300 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk* ett förslagsanslag av 400 000 kronor;

b) till *Ersättning för automobilskatt* ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

156:o) **Ersättning för rustning och rotering. Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 174 och 175, s. 239 och 240), innebärande beträffande förstnämnda anslag en minskning med 15 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Ersättning för rustning och rotering* ett förslagsanslag av 25 000 kronor;

b) till *Resestipendier* ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

157:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 176, s. 240), innebärande en anslagshöjning av 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

158:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 177, s. 240 och 241), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

159:o) **Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 178 och 179, s.

241), innebärande av belastningen å anslagen föranledda höjningar, förstnämnda anslag med 200 000 kronor och sistnämnda anslag med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.* ett förslagsanslag av 700 000 kronor;

b) till *Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom* ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

160:o) **Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 180, s. 242), innebärande en anslagsminskning med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig*, för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

161:o) **Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 181, s. 242 och 243), innebärande en anslagshöjning av 1 000 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring*, för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 13 500 000 kronor.

162:o) **Omskolning av i militärtjänst skadade.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 182, s. 243), innebärande en anslagshöjning av 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Omskolning av i militärtjänst skadade* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

163:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 183, s. 244), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

164:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 184, s. 244), innebärande en anslagsminskning av 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kronor.

Uppskjutna frågor.

165:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

- punkten 4:* Försvarets civilförvaltning: Avlöningar,
- punkten 8:* Krigsmaterielverket: Avlöningar,
- punkten 13:* Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar,
- punkten 18:* Arméförvaltningen: Avlöningar,
- punkten 20:* Marinförvaltningen: Avlöningar,
- punkten 22:* Flygförvaltningen: Avlöningar,
- punkten 29:* Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,
- punkten 69:* Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,
- punkten 99:* Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. samt
- punkten 134:* Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar, Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader, Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet, Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning; vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm den 2 maj 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Näs-gård, Ohlon, fröken Andersson, herrar Leander, Gillström, Pålsson, Näs-ström, Erik Gustaf Andersson, fru Lindström, herrar Ragnar Persson, Axel Andersson, Lundgren och Edvin Thun; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malm-borg i Skövde, Mårtensson i Uddevalla, Svensson i Ljungskile, Lindholm, Rubbestad, Åkerström, Thapper, fröken Elmén, herrar Onsjö, Persson i Växjö, Nihlfors, fröken Nygren och herr Hjalmarson.

Reservationer.

1) vid *punkten 12* (Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.) av fröken *Andersson*, herrar *Lundgren*, *Skoglund* i Doverstorp, *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 331 och II: 442, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Allmän enighet torde råda om forskningens stora betydelse för våra möjligheter att skapa ett effektivt totalt försvar. Vad här beträffar den forskningsverksamhet, som bedrivs av fortifikationsförvaltningen, torde det vara klart ådagalagt, att stora svårigheter föreligga för förvaltningen att med det av Kungl. Maj:t åskade anslaget fylla sin uppgift på ifrågavarande område. En anslagsförstärkning måste därför anses vara ofrånkomlig. För att verksamheten åtminstone icke skall behöva inskränkas under nästa budgetår erfordras utöver Kungl. Maj:ts förslag en anslagshöjning av 190 000 kronor för att möta ökade lönekostnader och materialpriser. Utskottet vill erinra, att den egentliga försöksverksamheten hittills har i stor utsträckning kunnat genomföras i modellskala för förhållandevis blygsamma kostnader. Det har emellertid ansetts vara av den största betydelse, att modellförsöken verifieras genom enstaka försök i fullskala. För att i någon utsträckning kunna genomföra sådana fullskaleförsök vill utskottet föreslå, att 100 000 kronor anvisas. Den ytterligare anslagshöjningen skulle alltså utgöra (190 000 + 100 000 =) 290 000 kronor, varför anslaget bör uppföras med 810 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 331 och II: 442, såvitt nu är i fråga, till *Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 810 000 kronor.»

2) vid *punkten 48* (Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.) av fröken *Andersson*, herrar *Lundgren*, *Skoglund* i Doverstorp och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 331 och II: 442, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels första stycket i utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Utskottet anser, att det av Kungl. Maj:t begärda beställningsbemyndigandet icke är tillräckligt för att medgiva tillfredsställande omsättning och erforderlig modernisering av arméns tygmateriel. Utskottet vill erinra om att nära hälften av vårt lätta fältartilleri består av föråldrade pjäser. Även luftvärnsartilleriet är i hög grad föråldrat. Det är vidare angeläget, att en ombeväpning av vårt fältartilleri snarast kommer till stånd. I fråga om ammunition och eldledningsmateriel föreligga allvarliga brister. Det gäller

alltså här anskaffningar av synnerligen hög angelägenhetsgrad. Med hänsyn till det statsfinansiella läget anser utskottet sig dock icke böra framställa några långtgående yrkanden utan vill för att i någon mån tillgodose de viktigaste behoven på ifrågavarande områden inskränka sig till att föreslå, att beställningsbemyndigandet höjes i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 20 miljoner kronor. I anslutning härtill bör anslaget höjas med 3 miljoner kronor för betalning av levererad materiel. Beställningsbemyndigandet skulle alltså upptagas med 205 miljoner kronor och anslaget med 143 miljoner kronor. Av det anförda följer, att utskottet tillstyrker de i ämnet väckta motionerna, såvitt nu är i fråga.»

dels ock utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 331 och II: 442, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1952 och av utskottet angivna grunder medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 205 000 000 kronor;

b) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 143 000 000 kronor.»

3) vid *punkten 52* (*Armén: Hemvärnets avlöningar*) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i *Dovers-torp*, *Malmborg* i *Skövde*, *Svensson* i *Ljungskile*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort i anledning av motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, tillstyrka höjning av anslaget och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Förutom vissa automatiska lönehöjningar föreslår departementschefen under förevarande punkt en anslagsökning av 20 000 kronor för att ge utrymme för en uppräknings med 10 % av de till kretshemvärnschef och hemvärnschef utgående arvodena. Utskottet vill framhålla, att hemvärnscheferna i allmänhet årligen åtnjuta 150 kronor i arvode. Denna ersättning, som fastställdes år 1947, torde uppenbarligen vara alltför snävt tilltagen i förhållande till det arbete — framför allt minskade inkomster i form av förlorad arbetsförtjänst — som hemvärnscheferna måste nedläggga för hemvärnets rekrytering, administration och utbildning. Utskottet anser starka billighetsskäl tala för att arvodena i enlighet med försvarets civilförvaltnings förslag uppräknas med 20 %. Utskottet vill därför biträda yrkandet härom. Detta innebär i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag en merutgift av 20 000 kronor. Härav följer, att den i avlöningsstaten för hemvärdet ingående anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, be-

stämda av Kungl. Maj:t, bör ytterligare uppräknas med sistnämnda belopp eller till 277 000 kronor och att anslagets slutsumma bör bestämmas till 400 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga,

a) fastställa följande avlöningsstat för hemvärnet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	60 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	58 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	277 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	12 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	41 000
	<hr/>
	Summa kronor 448 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	48 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 400 000

b) till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.»

4) vid *punkten 53 (Armén: Hemvärnets omkostnader)* av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i Dovers-torp, *Malmborg* i Skövde, *Svensson* i Ljungskile, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet vill framhålla, att en hemvärnschef sedan 1947 åtnjuter årligt bidrag av i regel högst 200 kronor till anskaffning av expeditions- och för-rådslokaler. Med hänsyn till inträffade prisstegringar synes fog föreligga för en höjning av bidraget i fråga. Utskottet vill föreslå, att anslaget höjes med 27 500 kronor för att i någon mån lämna utrymme för en ökad bi-dragstilldelning. Vad beträffar tillsynsmännen har departementschefen föreslagit en uppräknings med 10 % av de till den utgående arvodena. Ut-skottet anser att på sätt utskottet föreslagit beträffande kretshemvärns- och hemvärnscheferna arvodeshöjningen för jämväl nu ifrågavarande per-sonalkategori bestämmas i enlighet med försvarets civilförvaltnings för-slag till 20 %. Detta medför en merutgift av 2 500 kronor. Till följd av det

anförda bör förevarande anslag i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med sammanlagt 30 000 kronor och alltså uppföras med 580 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 580 000 kronor.»

5) vid *punkten 55* (*Armén: Hemvärnets övningar*) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i *Doverstorp*, *Malmborg* i *Skövde*, *Svensson* i *Ljungskile*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort i anledning av motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, föreslå höjning av anslaget och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Hemvärnets övningsanslag medger i fråga om spräng- och mintjänst endast grundläggande utbildning. Jämlikt krigsplanläggningen komma på många platser i samband med ett hastigt påkommande krigsutbrott hemvärnsförband att svara för att vid vissa viktiga sprängföremål laddningarna anbringas och iordningställas. Hemvärnsförbanden skola även svara för bevakning av sprängföremålen eventuellt även utföra sprängningar intill dess annan trupp övertager uppgiften. För att de skola kunna sköta dessa viktiga uppgifter kräves särskild utbildning på respektive platser. Under budgetåret 1949/50 ställdes medel till förfogande för dylika övnings genomförande. Sedan dess ha särskilda medel icke anvisats här för. Då det måste anses angeläget, att erforderlig utbildning i spräng- och mintjänst kan äga rum, finner utskottet sig i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet böra föreslå att för ändamålet anvisas 105 000 kronor. För mötande av inträffade prisstegringar främst i fråga om kostnader för resor, traktamenten och förplägnad erfordras en ytterligare uppräknings av anslaget med 40 000 kronor. Anslaget bör alltså bestämmas till (1 375 000 + 105 000 + 40 000 =) 1 520 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 520 000 kronor.»

6) vid *punkten 56* (*Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.*) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i *Doverstorp*, *Malmborg* i *Skövde*, *Svensson* i *Ljungskile*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Förevarande anslag har sedan budgetåret 1949/50 varit uppfört med oförändrat belopp. Departementschefen har nu förordat, att anslaget höjes med 300 000 kronor för att möta inträffade prisstegringar å ammunition. Utskottet, som tillstyrker förslaget härom, vill emellertid framhålla, att under tiden den 1 juli 1949—den 1 juli 1951 hemvärnets styrka ökats med omkring 8 %. Enligt vad utskottet inhämtat består denna tendens allttjämt. Härav följer ett behov av ökad tilldelning av utbildningsammunition. För att utbildningen skall kunna bedrivas i samma omfattning som tidigare erfordras alltså en anslagshöjning, som bör svara mot den ökade numerären. Utskottet vill i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet föreslå, att för nämnda ändamål anslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 200 000 kronor och alltså bestämmes till 3 000 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.»

7) vid *punkten 57* (*Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.*) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i *Doverstorp*, *Malmborg* i *Skövde*, *Svensson* i *Ljungskile*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, och att därför *dels* första stycket i utskottets yttrande bort ersättas med text av följande lydelse:

»Det är allmänt omvittnat, att den verksamhet, som de frivilliga försvarsorganisationerna bedriva, är av största betydelse ur allmän försvarssynpunkt, då de utgöra ett värdefullt komplement till den obligatoriska utbildningen. Det är därför ett vitalt statsintresse, att den arbetskapacitet, som dessa organisationer förfoga över, och den vilja till personliga uppoffringar och insatser, som där finnas, utnyttjas och stärkas. För att kunna främja den frivilliga rekryteringen och utbildningen och göra rättvisa åt de frivilliga insatserna är det emellertid angeläget, att de olika organisationerna erhålla erforderlig anslagstilldelning. Utskottet har vid granskningen av de medelsanvisningar som Kungl. Maj:t föreslagit funnit, att dessa leda till att flera frivilliga organisationer nödgas på grund av prisstegringarna reducera sin verksamhet, medan andra på sin höjd kunna vidmakthålla rörelsens nuvarande omfattning men att icke någon organisation blir i stånd att utvidga verksamheten på ett sätt, som motsvarar de krav på en förstärkning av vår totala beredskap, som tidsläget uppställer.

Vad närmast gäller förevarande anslag vill utskottet framhålla, att den

frivilliga befälsutbildningsrörelsen icke kan effektivisera sitt program i planenlig riktning med hjälp av den av Kungl. Maj:ts föreslagna anslagsökningen. Utskottet vill därför tillstyrka det förslag, som omfattas av försvarrets civilförvaltning och motionerna I: 332 och II: 435, enligt vilket anslaget bör utöver Kungl. Maj:ts förslag höjas med 150 000 kronor till 2 350 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan under a) bort hava följande lydelse:

»a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 350 000 kronor;»

8) vid *punkten 58* (*Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig*) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i *Doverstorp*, *Malmborg* i *Skövde*, *Svensson* i *Ljungskile*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet i anledning av motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, bort föreslå höjning av anslaget och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Då i avvaktan på statsmakternas ställningstagande till berörda kommittéförslag ovisshet råder om nu ifrågavarande försvarsorganisations framtida uppgift och verksamhet, anser utskottet försiktigheten bjuda att icke nu föreslå högre medelsanvisning än som huvudsakligen svarar mot inträffade prisstegringar. Utskottet, som alltså icke kan helt biträda det motionsvis gjorda yrkandet, räknar för nämnda ändamål med en anslagshöjning av 10 000 kronor. Anslaget bör alltså bestämmas till 50 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.»

9) vid *punkten 59* (*Armén: Frivilliga djursjukvården i krig*) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i *Doverstorp*, *Malmborg* i *Skövde*, *Svensson* i *Ljungskile*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort i anledning av motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, föreslå höjning av anslaget och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Då i avvaktan på statsmakternas ställningstagande till berörda kommittéförslag ovisshet råder om föreningens Svenska blå stjärnan framtida uppgift och verksamhet, anser utskottet försiktigheten bjuda att icke nu föreslå högre medelsanvisning än som huvudsakligen svarar mot inträffade

prisstegringar. Utskottet, som alltså icke kan helt biträda det motionsvis gjorda yrkandet, räknar för nämnda ändamål med en anslagshöjning av 3 000 kronor. Anslaget bör alltså bestämmas till 14 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 14 000 kronor.»

10) vid *punkten 60* (*Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande*) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i *Doverstorp*, *Malmborg* i *Skövde*, *Svensson* i *Ljungskile*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Utskottet anser, att den av departementschefen föreslagna anslagsförstärkningen icke är till fyllest för att det frivilliga skytteväsendet skall kunna utföra och modernisera sitt program i erforderlig omfattning. Här må framhållas, att för exempelvis underhåll av skjutbanor, som måste vara i fullgott och framför allt riskfritt skick, har departementschefen icke räknat med ökad medelstildelning. Såsom av ärendet framgår har försvarets civilförvaltning uppskattat anslagshöjningen för nästa budgetår till 310 000 kronor. Då enligt utskottets mening civilförvaltningen anfört bärande skäl för sina beräkningar, anser utskottet, att en ytterligare höjning med 85 000 kronor är nödvändig. Utskottet vill därför i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet föreslå, att anslaget för nästa budgetår bestämmas till 1 810 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 810 000 kronor.»

11) vid *punkten 64* (*Marinen: Rekryteringskostnader*) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i *Doverstorp*, *Malmborg* i *Skövde*, *Svensson* i *Ljungskile*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 333 och II: 434, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Personalrekryteringen inom marinen är icke tillfredsställande. Sålunda må framhållas, att vakanserna inom manskapskåren för närvarande uppgå till i runt tal 50 %. Med hänsyn till skötseln av den alltmåra komplicerade materielen samt utbildningen av de värnpliktiga inger detta starka

betänkligheter. I betraktande härav har försvarets civilförvaltning hemställt om en höjning av anslaget till 147 000 kronor. Utskottet, som anser en anslagsförstärkning ofrånkomlig, vill i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet, som står i överensstämmelse med civilförvaltningens framställning, biträda sistnämnda förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 333 och II: 434, såvitt nu är i fråga, till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 147 000 kronor.»

12) vid *punkten 87* (*Marinen: Bidrag till sjövärns kåren*) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i *Dovers-
torp*, *Malmborg* i *Skövde*, *Svensson* i *Ljungskile*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»De ökade kostnaderna för drivmedel och underhåll av sjövärns kårens båtar nödvändiggöra, att anslaget höjes för att möta härigenom uppkomna medelsbehov. Den av departementschefen föreslagna anslagshöjningen kan icke tillgodose angivna ändamål. För att sjövärns kåren icke skall behöva inskränka sin verksamhet under nästa budgetår erfordras, att anslaget i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet, som överensstämmer med av försvarets civilförvaltning framlagt förslag, ytterligare höjes med 20 000 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med 300 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Marinen: Bidrag till sjövärns kåren* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.»

13) vid *punkten 107* (*Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.*) av herr *Åkerström*.

14) vid *punkten 112* (*Flygvapnet: Understöd åt privatflyget*) av herrar *Ohlon*, *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Malmborg* i *Skövde*, *Svensson* i *Ljungskile*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 61 och II: 84 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet vill erinra, att ifrågavarande anslag utgått med oförändrat belopp alltsedan budgetåret 1949/50. Någon kompensation för de senaste årens penningvärdeförsämring har icke erhållits. Detta har givetvis ställt det statsunderstödda privatflyget inför betydande svårigheter genom att

materielen i stor utsträckning förbrukats och medel för ersättning saknas. Ett bibehållande av anslaget vid 300 000 kronor skulle betyda en successiv tillbakagång av verksamheten samt i vissa fall ett inställande av densamma, främst på grund av brist på materiel och på instruktörer. Det synes utskottet i likhet med vad i de föreliggande motionerna anförts nödvändigt, att den materiel, som disponeras av flygklubbarna, kontinuerligt underhålles och ersättes. Det må framhållas, att bristande tillgång på medel härför även kan ha en ogynnsam inverkan på flygsäkerheten. Med hänsyn till vad nu anförts och till den stora betydelse, som, enligt vad chefen för flygvapnet framhållit, aeroklubbens verksamhet har för flygvapnets rekrytering, anser utskottet en förstärkning av anslaget ofrånkomlig. Utskottet är därvid berett att biträda det i berörda motioner framställda yrkandet, som överensstämmer med luftfartsstyrelsens förslag, och föreslår alltså, att anslaget för nästa budgetår uppräknas till 400 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 61 och II: 84, till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.»

15) vid *punkten 143* (Personalvårdsverksamhet) av herrar *Näsgård, Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Pålsson, Axel Andersson, Lundgren, Malmborg* i Skövde, *Svensson* i Ljungskile, *Rubbestad*, fröken *Elmén*, herrar *Onsjö* och *Nihlfors*, vilka ansett, att utskottet bort i anledning av motionerna I: 23 och II: 29 föreslå höjning av anslaget och att därför

dels tredje stycket av utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Utskottet vill framhålla, att trots höjda levnadskostnader och ökade värnpliktsinkallelser bidraget till soldathemsverksamheten alltsedan år 1949 utgått med samma belopp eller 60 550 kronor. I betraktande härav och av att denna verksamhet bedrivs å ett femtiotal militära förläggningsorter, bland vilka förenämnda belopp skall fördelas, torde det ligga i öppen dag, att soldathemmens ekonomi är i hög grad ansträngd. Kravet på ökat medelsbehov gör sig gällande även av den anledningen, att soldathemmens lokaler på grund av eftersatta reparationer från ej minst beredskapstidens stora besöksfrekvens äro i stort behov av underhållsarbeten, som betyda avsevärda utgifter. För att soldathemmen skola kunna i önskvärd omfattning genom sociala trivselåtgärder verka för en god personalvård anser utskottet ofrånkomligt, att det statliga bidraget ökas. Med hänsyn till det statsfinansiella läget och i avvaktan på resultatet av den pågående utredningen rörande personaltjänsten vid försvaret finner utskottet sig icke kunna tillstyrka en anslagshöjning av den storlek, som i motionerna I: 23 och II: 29 föreslagits, men vill för sin del föreslå, att bidraget i fråga höjes med 35 000 kronor, med vilket belopp förevarande anslag alltså bör uppräknas.»

dels ock utskottets hemställan under a) bort hava följande lydelse:

»a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 22 och II: 30, I: 23 och II: 29 samt med avslag å motionerna I: 184 och II: 242, sistnämnda båda motioner såvitt avser anslaget, till *Personalvårdsverksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kronor;»

16) vid *punkten 144* (Försvarsupplysning) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i Doverstorp, *Malm-borg* i Skövde, *Svensson* i Ljungskile, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet vill erinra, att centralkommittén Folk och Försvar tidigare beviljats bidrag av 20 000 kronor. Med hänsyn till den gagnande verksamhet i försvarsupplysningens tjänst, som utövas av centralkommittén — varvid särskilt bör uppmärksammas att organisationen i fråga under senare tid inriktat sig på problemen kring vårt lands inre försvar — anser utskottet erforderligt att, för att verksamheten ej skall behöva äventyras, bidraget för nästa budgetår bestämmas till nämnda belopp. Utskottet är därför berett föreslå, att i syfte att möjliggöra en sådan bidragstilldelning förevarande anslag höjes till 185 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 185 000 kronor.»

17) vid *punkten 148* (Lottaorganisationen) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson*, *Lundgren*, *Skoglund* i Doverstorp, *Malm-borg* i Skövde, *Svensson* i Ljungskile, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet vill erinra, att med hänsyn till de vakanser, som finnas i krigsorganisationen, behovet av lottor är synnerligen stort i nuvarande läge. Det är enligt utskottets mening av vikt, att lottarörelsen erhåller sådant ekonomiskt stöd från statsmakternas sida, att den kan i erforderlig omfattning fullgöra den utbildningsverksamhet för det militära försvarets behov, vid vilken organisationen medverkar. Överstyrelsen för Riksförbundet Sveriges Lottakårer har uppgivit medelsbehovet för nästa budgetår till 1 358 682 kronor. Det av Kungl. Maj:t äskade anslaget torde icke på långt när vara

tillräckligt för att möjliggöra önskvärd utvidgning av verksamheten. Utskottet, som finner en uppräknings av anslaget ofrånkomlig, vill i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet föreslå, att anslaget höjes med 100 000 kronor och alltså bestämmas till 700 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 332 och II: 435, såvitt nu är i fråga, till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.»
